

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szombat, október 8-án.

277. szám.

Kik az alperesek?

(p-d.) A függetlenségi párt most már hivatalosan elhatározta, hogy ő haragudni fog. Kire? Mire? Hát haragudni fog, punctum.

Amikor egy párt a haragot így elhatározza, azt parlamenti tolvajnyelven hadüzenetnek, obstrukciónak hívják. Tehát a függetlenségi párt — körülhordozza az országban az obstrukció véres kardját. A hasonlat kissé erős, elég annyi is, hogy a negyvennyolczasok megoldják a beszélés zsilipjeit, jaj a javaslatnak, amelyik ez áradás alá kerül. Sohse fogja megtudni az ország, mi annak a javaslatnak a tartalma, a közre nézve agyonüti azt a sok szó unalma.

Mielőtt azonban a függetlenségi párt erre elhatározta volna magát, egy igen érdekes, a hadviselésben eddig sohse látott-hallott operációra szánta magát. Leharapta a saját fejét, így akarván bebizonnyítani a világnak, hogy mily bolondot tettek például a németek, hogy a francia háború előtt Moltkét nyugdíjba nem küldték.

Mert ők igenis nyugdíjba küldték a maguk vezérét. A határozatot Kossuth Ferencz háta megett hozták. Hentaller Lajos és Tóth János javaslatára, a párt két tagjának erős aggályait elhárítva.

Minthogy pedig az ilyen határozat az országnak legalább is türelmébe, idejébe és pénzébe szokott kerülni, méltán azt kérdezheti az ember, vajjon mivel szolgált rá Kossuth Ferencz, hogy az „általa elnökölt” párt így bánják vele.

Talán ő az a „kevésbé megbízható elemek”? Vagy a vezérlő tehetsége fogyatkozott meg rohamosan? Vagy mi? Utóvégre is érdekli az országot, hogy ki az a függetlenségi párt, amelyik obstruálni fog. Lévéen az obstrukció olyan mulatság, amelynek árát az ország fizeti meg.

Tisztázni kell a kérdést azért is, hogy majdan legyen, akit az ország felelősségre vonhat, akitől az obstrukció gyümölcsseit számon kérheti.

Mert tudnivaló, hogy az idén e gyümölcsök még sokkal fanyarabbak s a mellett pénzben beszélve: sokkal drágábbak is lesznek.

Elérheti az obstrukció ezuttal is, hogy január elsején ex-lex állapot következék be, amikor a kiegyezési materiát se törvény, se rendelet nem szabályozza. Ez évben e közjogi tény miatt alkalmasint kisebb lesz a riadalom, mint tavaly. A közjog is megszokja az akasztást, nemcsak a cigány. Ámbátor kétséges, hogy mekkora hála tarthatnak igényt a szoktatók, akik a nemzet közjogi lelkiismeretét az obstrukcióval így módon narkotizálják. Ennyiben az agyonbeszélés eredménye hasonlatos lesz ahhoz, amelyet egyszer látott már az ország.

De ott van a nagy különbség, hogy most nemcsak status quo fenmaradásáról, hanem új intézmények sorsáról is van szó. Az ex-lex állapot pedig nem teremthet újat. A laisser passer elvével nem lehet novumokat alkotni, ha még oly előnyök is az országra. Ha se tör-

vény nincs, se a kormány nem bocsát ki rendeletet, akkor megmaradhat ugyan az, ami ma is megvan, de a fogyasztási adók átutalása például nem fog csak úgy magamagától minden kormánybeavatkozás nélkül életre kelni s a bank se fog többet fizetni, mint eddig. A novumhoz intézkedés kell, az intézkedéshez pedig a törvény kell. Szóval az obstrukciónak az lesz az eredménye, hogy megmarad január 1-én túl is az, ami már megvan, de nem lesz meg, amihez csak az új törvények révén jutna az ország.

Ezek a novumok pedig Magyarországra nézve előnyök, sikerek, amelyek pénzt érnek és szerencsétlenségre nagyobb részt olyan természetűek, hogy ha nincs meg január elsején a törvényes intézkedés, akkor még úgy sem biztosíthatók január 1-től az ország számára, ha majdan visszaható erőt adnánk a javaslatoknak.

Ha — szerény számítással — ezek a novumok évenként hat milliót érnek, akkor egy hónapos ex-lex állapot félmillió forint kár nekünk, félmillió forint haszon az osztrákoknak. És fel kell tenni a kérdést, hogy a hadüzenet szerzői kitől kaptak mandátumot, hogy az országot ettől a haszontól elűssék, kitől kaptak mandátumot, hogy Ausztriának ezt a hasznot megszerezzék?

A veszedelem és a felelőség annál nagyobb, mert ez előnyök sok javaslatba vannak szétszórva, a sok javaslat tárgyalásakor is meg kell tartani a benyuj-

Csendes szüret.

Régezre így a buczkai szőlők szüreteire a városból vittek ki bort az uri vendégeknek. Uri ember csak a hegyi bort szerette, az volt a finom ital, a buczkaira ügyet sem vetettek. Ma jó a buczkai is nagyon, azaz hogy jó volna, ha volna, mert drágább, mint amaz. Hegyi bort lehet tizenhatsz forintjával venni, a buczkait huszon-huszonkettőn alul nem igen adják. Most még erre nyolcz forint a fogyasztás adója, azután a szállítás, a hordó s egyéb dolgok: nem csuda, ha a híres bortermő országban négyhatoson alul nem lehet egy liter bort venni abból a fajtából, aminek husz év előtt tizenhat krajczár volt az ára. Mese ez, gondolják bizonyosan sokan, pedig nem mese, hanem így volt. Mi csoda termések voltak azonban azok. Az is már csak a mesék közé tartozandó, mikor egy hold szőlő negyven akó bort adott. Pedig annyit is adott. Volt olyan esztendő, hogy annyit termett, hogy nem volt rá edény, amibe eltegyék. Tele volt már mind a hordó, még a kádak is telve maradtak, teknőbe is öntöttek s volt gazda, aki a még mindig kimaradt fölöslegnek gödröt ásott, az oldalát kitapasztotta sárgafölddel és abba öntötte, hogy ott forrjon meg borra. Ebből aztán amilyen lett, olyan lett, de mégis jobb

volt, mint a semmi. Mert új hordót nem lehetett neki venni, mert egy új edény drágább volt akkoriban, mint amennyit az a bor ért, ami belefér. De Kiss Masa István uram innen az alsóvárosról nem is sokat teketóriázott, hanem aminek már nem telt edény, odaöntötte a bizók elébe és el is vidámodtak attól olyképp a malaczkok, hogy kiérdemelték azt a nevet, amit máskor csak kalap alatt virradt embertársaknak szokás adományozni.

Régi história ez. Ma már nem történnek ilyen rusztikus tréfák, mivelhogy nincs is a gazdaemberek szőlőjén semmi. A közönséges paraszti munkából kiemelkedett a szőlőtermelés mestersége és tudományává vált. Ugy kell ma már minden tökével banni, mint szorgalmas doktor a beteggel, hogy erőre keltse. Ezer ellenségének ezerfajta irtása van. Jön a vegyészkedés: mézkeverés, gáliczkeverés, fufangos locsoló gépek, amiket, ha egyszer elejt az ember, úgy elromlik, hogy odakint a pusztákban ugyan senki meg nem csinálja. Némi-lyik ártó hogár fogása oly fufangos, hogy a tanításra keserű mosolygással felel a gazda:

— Az ám — mondja — ennyit alig-hanem én is tudtam. Majd megfogdossuk külön-külön valamennyit, aztán kiszurkáljuk a szőmlt, hogy ne lássa mőg a fűrtöt.

Van megint másfajta, amit hordóba kell éjszaka fogni lámpással. Másikat ismét a karók láncsaiban keresgélnek, bicskával minden láncsot külön lefeszegeltvén. Aztán a háromszor való locsolgatás, a különféle új dolgok, karózás, másfajta metszés neki mind szokatlan s borzongva huzódik tőle. Ezenfelül ott az ártó állat, a nyul, amely belejár a szőlőbe, de még naphosszat benne is alszik az apró állatka, a töké alá bujva s megrágja az érett gyümölcsöt, ami a fákról lehullott. Nagy inyencz, nem egyet eszik meg, hanem ahányat talál, mindbe beleharap. Nagyon szomorú az ilyent nézni. Mikor a finom őszi barackfáról lehullott az éjszakán át tiz érett gyümölcs a puba homokba. A tiz darab megér egy forintot első kézből. S mikor odamegy a gazda, hogy fölszedje, látja, hogy megrágta valamennyit a nyul, ez az előkelő állat, amelyet csak az pusztíthat, aki előbb jogot szerzett hozzá. Vagy aki leüti jogtalan, köteles azt jelenteni a hatóságnál, beszo-gáltatván a tisztelt állat hull porait. A hatóság nincs messzire: oda-vissza csak hat óra járás. — Még azonfölül aztár-vannak rosszlelkű emberek, akik szabadon hagyják kóborogni a kutyáikat, hogy enni ne kelljen adni nekik. A lánczos ebnek oda kel-

és sorrendjét s a javaslatok alapos tárgyalása, ugyanis sok időbe fog kerülni obstrukció nélkül is.

Pontosan ki lehet majd számitani, mindegyik obstrukciós beszéd hány forint és hány krajczár haszontól üti el az országot és hány per mille kvóta-emeléssel ér fel 1899-re Magyarország rovására. Minthogy pedig alkalmasint kíváncsi lesz az ország, hogy ezért kiknek adósa: azért czélszerű lesz, ha már most megtudja a közvélemény, hogy miért történt Kossuth Ferencz capitis deminutioja. Azért-e, mert ő nem akarta az országnak ezt a kárát, vagy másért?

Tudnunk kell, kik az alperesek az ország nagy pörében, hogy szabatosan meg lehessen őket czitálni a közvélemény bírói széke elé, hogy őket lehessen elmarasztalni, hogy ő rajtuk lehessen az ítéletet végrehajtani.

Az ország ítélete egyébként már is készen van.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése lesz.

A budget-jelentés. Hegedüs Sándor ma terjesztette be a képviselőházban a pénzügyi bizottság jelentését a jövő évi állami költségvetésről. A pénzügyi bizottság a jelentés szerint törölte a költségvetésből a fekete-hegy-palánkai vasut építésére előirányzott 12.000 forintos rendkívüli kiadást s így most a főösszeg 51.157 forintra szökkent fel. A bizottság elfogadásra ajánlja a költségvetést, mely az egyensúlyt biztos alapra helyezi, ugyanarra, hogy az 1899-ik évi összes fődőzet nincs magasabbra téve az 1897-ik évi meglehetősen rossz év tényleges eredményénél. De hír a bizottság megnyugvással és örömmel látja az államháztartás egyensúlyának biztos fenntartását, nem feledkezhetik meg, ugymond a jelentés, arról sem, hogy a nemzet nagy erőfeszítést tesz közterheinek elviselésére s hogy ezek a közterhek sem nem igazságosak, sem nem arányosak; azért sürgeti a bizottság mindössze az adóreformot. A jelentés azután az egyenes adók reformjáról szól, melyet a pénzügyminiszter előkészít. A bizottság óhajtja, hogy a miniszter az eddig megjelent két kötetben kívül a kereseti adóra vonatkozó ada-

tokat is minél előbb közölje és a harmadosztályú kereseti adó külön tanulmányát is lehető gyorsan tegye közzé. A bizottság az összes önkormányzati és más közszolgáltatási teherviselés reformjánál sürgősebbnek és halaszthatatlanabbnak mondja az államiadók reformját.

Az ujonczjutalék. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a képviselőház mai ülésén nyújtotta be a jövő évi ujonczjutalékról szóló törvényjavaslatot. E törvényjavaslat 1. szakasza szerint az 1888: VI. törvényzikknek az 1893: I. törvényzikk által módosított rendelkezése értelmében a közös hadsereg és a hadi tengerészet fenntartása a magyar korona országaira eső 43.889 főben és a magyar királyi honvédség részére 12.500 főben megállapított ujonczjutalék, valamint a póttartalék az 1899. évre megszavaztatik. A 2. szakasz értelmében az 1878., 1877. és 1876. évben született állításkötelesek korosztályai hivandók fel a márczius 10-től áprilisi tartandó fősorozásokra. A 3. szakasz a végrehajtást a kormányra bizza.

Törvény a királynéről. Az országgyűlés két házának a szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok végleges szövegét megvizsgáló bizottsága ma ülést tartott Szilágyi Dezsőnek, a képviselőház elnökének elnöklése alatt. Az ülésen a kormány részéről Bánffy Dezső báró miniszterelnök, a képviselőház részéről Molnár Antal jegyző, a főrendiház részéről Szabó Jenő jegyző vett részt. A bizottság megvizsgálván a dicsőült Erzsébet királyné emlékének törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslat végleges szövegét, azt az országgyűlés két házának megállapodásával teljesen megegyezőnek találta s ennek következtében a törvényjavaslatot királyi szentesítés alá terjesztette.

Jelölések a szabadelvű pártban. Az országgyűlési szabadelvű párt Podmaniczky Frigyes báró elnöklése alatt ma este értekezletet tartott, amelyen kijelölte: a képviselőház alelnökének Kardos Kalmánt, a Ház pénzügyi bizottságába Berzeviczy Albertet és a Ház közoktatási bizottságába Ciocán Jánost. Ezzel az értekezlet véget ért.

Pikantériák a tisztelt Házban.

(Az országgyűlésből.)

A napirend mindössze a belügyminiszter két válaszát ígérte, ami rendes körülmények közt egy kicsit sovány táplalék. Sürgött is a folyosó, hogy valami váratlan eledellel megszerzi a menüt. Kivált a háboru-pártot kapta el győzelme, melyet tegnap a szélsőbal kon-

ferenciáján aratott s ma már nem is hagyta nyugodni a nagy dicsőség.

— Most már kezdedbe teszed a vezérbotot! — mondták Justh Gyulának, aki a diadal hírére csakugyan megjött.

És Justh át is vette a Kossuth kezéből kicsavart vezérbotot. De egyelőre nem ütött szét vele, csak összeintette a seregét. Azt sem valami titkos tanácskozássra, hanem annak az örök iv-nek az aláírására, amelylyel az obstrukció már ösödök óta kéri a névszerinti szavazásokat. Ugy vélekedett ugyanis, hogy a kormány talán napirend-javaslatlalt fog az ülés végén kiállni s akkor az örök iv jó szolgálókat tehet. Legalább készületlenül nem akart az új vezér maradni, ha a napirend-javaslat csakugyan beköszöntene.

Hogy azonban a végén kezdjük, a kormány tartózkodott minden javaslatlalt s így az egész készülő pikantéria kutba esett.

Maradt a belügyminiszter két válasza. S ebből pattant volna ki a pikantéria? Igen. Perczel ugyan ma is bőbeszédű volt, mert hiába, nem tud ő már erről leszokni, de a sok szó közt ma néhány elmésséget is elhintett, amin kacagni fog az ország. Válaszolt például Sima Ferencznek, aki nagy garral panaszkolta fel az interpellációjában, hogy Hegyi Antal csongrádi plébánost a csendőrség jogtalanul fogva tartotta. S erre a belügyminiszter azt felelte, hogy nem nyult a plébános urhoz egy árva csendőr sem, ott volt az egész idő alatt — a barátnőjénél.

Itt fülelni kezdett a tisztelt Ház.

A miniszter pedig nem folytatta ugyan a leleplezést, de ahogyan mosolygott, az mintha azt akarta volna mondani:

— Talán a Pikó Anna karjai tartották fogva a plébános urat. (Igy hívják a Hegyi barátnőjét.)

S most valami moraj futott végig a Házon, mintha egy látomás csiklandozta volna meg a honatyákat. Két gömbölyű kar, aminél súlyosabb bilincs csakugyan nincs, habár az ilyesmi miatt más időkben nem is interpelláltak a minisztereket.

A másik miniszteri válasznak már a témája is pikáns volt. Az a sok csunya (vagy

vinni ételt-italt elébe, a szabadon eresztett pedig mind megszerzi ezt magának. Van ugyan arra törvény, hogy kötve kell tartani, de már ennek hozatala előtt is szokás volt, hogy szünet idején tisztességes ember nem eresztí a szabadon a kutyáját. De mikor sok ember van, aki nem tisztességes ember. A kutyák hát járják a szőlőket éjszaka s ahol fűrtöt találnak, ugyancsak megszüretelik.

Ellenük fegyverrel kell őrt állani s ezt ott, ahol a tanyaház közelében van a szőlő, meg is teszik. Fárasztó munka, mert itt nem lehet az őrt két óránként fölváltani, mint a katonaságnál a posztot és még veszedelmes dolog is. Néhány csősz már megülte a börtönt érte, hat hónapokra, nyolcz hónapokra, mert kutyára lőtt ugyan a sötétben, de embert tartott: tolvajt, aki kutyamódra négy-kézláb mászkált garabollyával a szőlőhártyák között. Ez pedig baj, mert az ilyesmiért börtönt ület a törvény, mivelhogy nálunk, ha zárt hely volna is a szőlő, akkor sem szabad lelőni a tolvajt. Ugy tudom, a barbár francia törvény ezt megengedi, mink azonban humanusak vagyunk és ez is a kutya a szőlőt ugyancsak.

Különbö van ellene egy eszköz, ami valami nagyon régi találmány lehet: a kutyafogó. Nagy része van: rudja, kötele, kassa,

körösztje. A kast valamely fordulónál fa alatt, amerré az eb éjjel járni szokott, leássák a földbe. Az aljába tányéron sült szalonna vagy piritott tarhonya kerül, amiknek szél irányában nagyon messzire „elhallatszik” a szaga. A többi része csak olyan, mint a kut. A rud a fa keresztágán van, az egyik végén nehéz, kiásott fatörzs vagy kövek. A másik végén leszolgál a kötél a kasba, ahol szépen karikába van vetve. Hogy föl ne billenjen a rud, a kötelet keresztfa tartja, beillesztve ágaival a kas hancsába, ép a szalonna fölött. A keresztől nem jut a szalonnához a kutya, akárhogy akar is. Döfködni kezd, ahogy csak bírja, kaparja is, a keresztfa utoljára enged s a másik pillanatban már föl van akasztva a kutya. Lóg a nyakánál fogva a levegőben, mert rendszerint oda akad a hurok. Ha pedig hosszú a kutya, akkor két lábon állva marad s úgy pusztul el.

Reggelre nagyon furcsa látvány az ilyen akasztott kutya a rudvégén. Ha nagy az állat s különösnül fekete, olyan, mintha valamely medve haladna ott két lábon. Ugyancsak kegyetlen mesterség ez, de mikor jóformán egyetlen módja a védekezésnek, mit lehet ellene tenni? Annyiban is jó, hogy míg a meglőtt kutyából harag támad, mert a gazdája körül-

belől kiséjti, hogy ki lőtte meg, mert meghallja a puská döbbenését s az állat vonyítását, emigy pedig csendben megy a dolog s hogy az akasztott kutyát azonnal elássák, sohasem tudja meg, hogy hova lett a Bundás.

Más részről pedig ezzel az eszközzel is baj van; mondják, hogy valahol már apró tolvajgyereket is fogott volna. Annyi bizonyos, hogy amit nálunk leraktak, az első intrádára a macskát fogta meg, amely pedig kötelességéhez híven egerészni járt a herésben. Odaesalta a tarhonya szaga, de mert kicsiny a macska, egész testével belefért a kasba. A derekára szorult a kötél s mikor felrántotta a rud, a meglődült kötél fölcapta a fa tetejére s át dobta az ágakon. Ugy csüngött reggelig, amig kiakasztották. Szívós az ilyen macskafajta, semmi baja sem történt. Még arra is ráért, hogy összekarmolássza annak a kezeit, aki kiszabadította s déltájban már ugy lopta a konyhában a húst, hogy gyönyörűség volt nézni.

Hát ilyen fufurángok vannak ezzel a szőlőfogóval. Mindenféle védekezés, hol ez, hol az. Némelyiket megcsinálja a nép, mert őstermészetében fekszik és szinte passziója telik benne, mint például a kutyafogásban, mert ez mégis csak egy fajtája a vadfogásnak. Hanem mikor azt mondják neki tavasztájon, hogy

dehogyan is csunya!) mezitelen kép, amit mostanában levelező-lapokra nyomtatnak s úgy küldik az ember nyakára. Mócsy Antal interpellált miattuk és igaza lehet, mert nyilván neki küldik a mintaképeket valamenyi pikáns levelező-lapból. Még ma is kapott egyet, amelyiken Chimay hercegnő még a fügefalevelet is leveti magáról. Az öreg Mócsy mély-séges megbotránkozással mutatta fel s aztán vigyázva, alig két ujjával érintve, vilte le a völgybe.

— Ide teszem a Ház asztalára!

Oda is tette. (Hogy futott egyszerre a képhez egész csomó honatya! Gajári Géza kapta el.)

Perczel Dezső erre az interpellációra is nagyon elmésen válaszolt s abban legalább is igaza volt, hogy az öreg Mócsy talán egy kissé sok figyelmet is szentel azoknak az ördögös képeknek. Ha nem akarná észrevenni és nem ránczigálna valamennyit a parlament nyilvánossága elé: talán már nem is volnának kapósak azok a pikantériák. Mócsy erre a megjegyzésre hitetlenül rázta a fejét — de azért mégis igaza van a belügyminiszternek.

A képviselőház ülése.

Szilágyi Dezső bejelenti, hogy a főrendek hozzájárultak az Erzsébet királyné emlékére szóló javaslatához. Bemutatja továbbá a Berzeviczy Albert lemondó levelét és a Pogány Károly főispáni kinevezésére vonatkozó átiratot. Majd a Kemény Endre báró haláláról emlékezik meg.

Jönnek aztán sorra a beterjesztések.

Hegedűs Sándor beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését az állami költségvetésről.

Báró Fajárvary Géza honvédelmi miniszter törvényjavaslatot nyújt be a jövő évi ujonczjuttalékról.

Perczel Dezső belügyminiszter pedig az ország közegészségügyi állapotára vonatkozó tavalyi jelentést terjeszti be.

Mindegyikét a megfelelő bizottsághoz utasítják.

A csongrádi plébánosról.

Következnek a belügyminiszter válasza.

Perczel Dezső belügyminiszter válaszol Sima Ferencz interpellációjára Hegyi Antal plébános ügyében. A miniszter a bekívánt jelentések alapján jelenti, hogy a hatóságok helyesen jártak el. Ennek indoklásául a Hegyi-ügy ismert részleteit mondja el. A csongrádi főszolgabírónak Hegyivel

szemben követett eljárása nem minősíthető politikai üldözésnek, hiszen a vizsgálóbíró is vád alá helyezte misepénzek elikkasztása miatt. Hegyit fogva nem tartották a vizsgálat alatt s a csendőrök csak a vizsgálóbíró esetleges támogatására voltak kirendelve. Hegyi Antal az egész idő alatt Pikó Anna nevű barátjánál tartózkodott és senki sem zavarta. (Nagy derűtség.) Ugy a bíróság, mint a közigazgatási hatóság ebben az esetben csak kötelességét teljesítette. A panasz pedig a hívek részéről jött. Utal még Hegyinek a väczi püspökhöz intézett bocsánatkérő levelére, melyben Hegyi maga beismeri bűnösségét. Kéri válaszában tudomásul vételét.

Sima Ferencz a választ nem veszi tudomásul. Nem érti, hogy a miniszter miért keverte válaszába Hegyi barátját. Ha a püspök visszavonta vádját, a bíróságnak nem volt joga Hegyi ellen eljárni.

Perczel Dezső belügyminiszter azt feleli, hogy míg a beszolgáltatott misepénzek az alapítványokhoz csatolva nincsenek, azok magánpénzeknek tekintendők és elikkasztásuk üldözendő. Egyébként Simától már megszokott dolog, hogy előszerelettel tünteti fel mártiroknak azokat, akik a büntető törvénykönyvvel jutnak összeütközésbe.

Sima Ferencz visszautasítja ezt a hangot.

A Ház többsége azután a miniszter választát tudomásul veszi.

Pikáns képek.

Perczel Dezső belügyminiszter most Mócsy Antal interpellációjára válaszol a szeméremértő képek árusításának megakadályozása ügyében. A miniszter válaszában kijelenti, hogy a szeméremértő képek terjesztése ellen már 1897-ben bocsátott ki egy körrendeletet, melybe utasította a rendőrséget s törvényhatóságokat, hogy a szeméremértő képeknek és könyveknek a kirakatokba való kitételére vonatkozó tilalomnak a legnagyobb szigorral szerezzenek érvényt. Az ilyen kihágások ma már kevésbé gyakoriak, mint a korábbi években. Az ellenőrzést különben újabban is szigorította főképpen, olyan könyvkereskedők és antikvárok tekintetében, akiknél a serdülő ifjúság vásárol.

Mócsy Antal a miniszter választát nem veszi tudomásul. A múlttal szemben semmi haladás sincsen s az nem elegendő, hogy a kihágókat előbb megintik s csak visszaesés után büntetik. Tessék kimutatni, hogy kiket büntettek meg a rendelet kibocsátása óta. Még e napokban is küldtek neki a postán egy levelezőlapot, melyen Chimay hercegnő van lerajzolva mez nélkül. (Derűtség.) Tessék megnézni.

Gajári Géza: Lássuk!

Mócsy Antal: A képet leteszem a Ház asztalára. (Zajos derűtség, miközben a szónok odaviszi a levelezőlapot az asztalra. Egyszerre többen kapnak utána). Az ilyen képekkel többnyire izraeliták üzérkednek. Egy vidéki városban olyan képet is kifüggesztett egy üvegkereskedő, amelyen Jézus a legaljasabb társaságban van ábrázolva. Jézus az Olympuson — ez a czíme.

alighanem fagy lesz, jó volna olajos papírral beborítani a tőkét: minden kedve elmegy az ilyen küzdelmekről, amik a szokásaival nem egyeznek s hagyja olyannak lenni a szőlőt, amilyen éppen az lenni akar.

Mostanában, néhány év óta pedig jön a sok ártó állat mellé arányosan fagy is, jég is. A mennybeli Ur (panaszkép ne vegye) egészen a balkezével támaszkodik erre a tájra. A sok átok mellé az idén került még egy új, ami régen is megvolt ugyan, de aztán elmúlt. Pár hete, hogy megjött. Pár hete hallatszott a szomszéd felől kora reggel egy hosszantartó, erős hang, mintha száz golya kepelne egyszerre, oly szokatlan s mégis oly nagyon ismerős. Valamiben hallottuk gyerekkorunkban, azóta csak nagypéntek táján, mikor Rómába szállnak a harangok: a kereplő szava ez. A seregély-madár ellen volt használatos, amely igen nagy csapatokban járván, szörnyű pusztításokat tett a szőlőkben annak idején s ilyen óriás kereplők szavával riasztgatták. De azután egyszerre hirtelen úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. S most újból itt van. Hallatszik rettenetes csiripolásuk.

— Möggyütt a serege — mondják szomorúan az emberek, mert itt seregének nevezik azon a réven, hogy seregestül jár.

Itt is fölmászunk hát a padlás leghátulsó zugába, hogy mindenféle ócska, használaton kívül esett holmi közül előkeressük a régi fegyvert, az óriás kereplőt. Hatalmas nagy jószág ez. Két kézre való s még mindig meglátszik rajta az a fényesség, amilyenre a sokat használt keményfa-szerszám meg szokott kopni. Lehetne most vele kerepelni az istenadta sok seregélynek, de hát hol van a hozzávaló göré, amire a kereplővel föl kell mászni? Biz annak már egy darabja sincs meg, a kapás gondolkozva tünődik rajta, hogy ugyan hova lehetett. Hát szétesett, elkorhadt, eltűnt, megette a föld, valamint idővel szétesünk, elkorhadunk, eltűnünk valamennyien s megesz bennünket a föld. S nem fogunk így visszatámadni a világra, mint most is a seregélyek.

Az ám, ilyenfajta sor most a szüret. Szomorú és hangtalan, mert csak az urféle szőlőjein mutatkozik termés, aki mégis hajlandóbb az ujtásra s ha már valamibe belekezdett, végig is csinálja. Ott sincs ugyan sok, jó ha féltérmet lesz, de a nép szőlőjeit igazán kár megszemlélni, mert azon csak elkomorodik, aki látja. Nagyobb bennük a dudva, mint a vessző s jószemű ember legyen, aki itt-ott kisökölnyi fürtöt észrevesz. Azon is csodálkozni lehet, hogy ugyan mint került oda. Le-

Perczel Dezső belügyminiszter inkonzekvenziát lát Mócsynál. Mikor az a ny-interpelláció után tudomásul vette a miniszter választát, mért nem veszi tudomásul most? Hogy a büntetésekről a Háznak jelentés tétessék, az lehetetlen kívánság. Elvégre egy kis kihágásért csak nem tehet az illetőket ennyire megburcolni. Figyelmeztetem Mócsyt, a „szemérem lovagját“, akinek az ilyen szeméremértő képek olyan szaporán és olyan szerencsésen jutnak a kezébe, hogy az ilyenfajta kihágásokat inkább megismerkedni közzöjje velém, vagy az illető hatósággal, mint hogy itt, a Ház nagy nyilvánossága előtt, interpelláljon minden egyes hozzáérkező levelezőlapért. Jaj a megbotránkotzonak, de szászor inkább jaj a megbotránkotzonak, képviselő ur!

Mócsy Antal újra válaszol.

A Ház többsége azután a miniszter választát tudomásul veszi.

A holnapi ülés.

Végül Szilágyi Dezső indítványozza, hogy a holnapi ülésben az alelnöki állást és a megüresedett bizottsági helyeket töltsék be.

Hentaller Lajos: Ez az egész munkarend?

Barta Ödön: Megszakadunk a munkában!

A Ház az elnök indítványát magáévá teszi s ezzel az ülés félhízenkettőkor bevégeződik.

Bank és valuta.

(A pénzügyi bizottság ülése.)

A pénzügyi bizottság ma folytatta és befejezte a bank- és valuta-javaslatok tárgyalását, s minden lényeges változás nélkül elfogadta mindmégannyit. A függetlenségi párt-nak volt csak egy-két indítványa az osztrák-magyar bank czimének megváltoztatása dolgában, meg hogy Budapesten is tartson közgyűléseket, ami kívánatos volna ugyan, de a pénzügyminiszter szerint csak akkor érhető el, ha több részvény jut Magyarországra. Ami szintén kívánatos.

Az ülés lefolyása egyébként a következő volt:

A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnöklése alatt tartott mai ülésében részletes tárgyalás alá vette először az államjegyekből álló függő adósság teljes beváltásáról szóló törvényjavaslatot (előadó Pulszky Ágost). A törvényjavaslat negyedik cikkénél Komjáthynek és Matlekovicsnak a beváltási művelet módozataira vonatkozó kérdéseire Lukács miniszter kijelenti, hogy mihelyt a javaslat törvényerőre emelkedik, a beváltás előkészületeit azonnal megteszik: ami pedig a beváltás megindítását illeti, erre nézre tisztán aza technikai momentum döntő, hogy a tizkoronás bankjegyek, illetőleg az ezüst ötkoronások mikor készülnek el, ami körülbelül egy év alatt megtörté-

sorvadt levelek, csupasz tőkék, miknek a gazda feléje sem néz.

— Szeretné ám ez a nép, — mondja a kapás — ha bora lenne neki. A bort is szeretné eladni. De a munkáját nem adja meg neki. Erőt sem ad a földbe. Néha tavasszal itt-ott terítget rá egy kis szalmát, azután várja, hogy mit ad az Isten.

Ez bizonyosan igaz. Csak várják, várják, hogy egyszer majd csak beüt. Mert úgy volt az az öregek idején is, hogy néha három évig nem adott semmit a szőlő, akkor aztán beütött s egyszerre minden sanyaru évet kipótolta. Ezt várják a legtöbben. Bár van, aki tanulni igyekszik. Ide is eljár ünnepnapokon néhány ember, az öreg Vass Antal szárnyai alá veszi mind a felnőtt fiait s azokkal következik elő, kérdezvén ezt, azt, már amit épen tudni akarnak. Igen rendes családnak ismeretesek az egész környéken a Vassak s tisztességből egy pohár borral kínálván őket, szerjölött kedves méltósággal utasítja vissza az öreg:

— Nem fogadhatjuk el, mert nem vendégségbe gyűttünk, hanem iskolába.

Kevés azonban az ilyen ember nagyon. Talán épen az öreg Vassal együtt van egy...

Tömörköny István.

nik. A javaslat hatodik cikkénél, mely szerint a felmondott ötförintos és ötvenforintos államjegyek beváltásával az osztrák-magyar bank bizatik meg, Komjáthy kijelenti, hogy e rendelkezéssel szemben fentartja elvi álláspontját, ámbar a javaslat ellen, mint amely az 1892-iki valutatörvények folyományára, nincs észrevétele.

A bizottság ezek után minden érdemleges módosítás nélkül elfogadta a törvényjavaslatot.

Tárgyalták ezután és az egyes felszólalásokra Lukács László miniszter és Popovics miniszteri tanácsos által adott felvilágosítások után minden érdemleges módosítás nélkül, egy pár szerkezeti változtatással el is fogadták a koronaérték megállapításáról szóló 1892: XVII. törvényzikk kiegészítésére vonatkozó egyezményeket a koronaértéknek a jogviszonyokra való alkalmazásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását azonban függőben hagyták addig, amíg a javaslatot a ház igazságügyi bizottsága letárgyalja.

Tárgyalás alá került ezután az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat.

Komjáthy a paritás szempontjából azt javasolja, hogy a czimben az „osztrák-magyar bank” helyett „osztrák és magyar bank” tétessék. Kifogásolja továbbá, hogy a bank szabadalma nem tíz, hanem tizenkét évre, vagyis az 1910-ik év végéig hosszabbíthatik meg.

Lukács László miniszter nem járul a Komjáthy által javasolt czimhez, mert az nem fejezi ki azt, amit ki akarunk fejezni, s mert az cégváltoztatást jelentene, amit szóló nem tart követelhetőnek. Ami az 1910-ig való meghosszabbítást illeti, az arra való tekintettel történik, mert az érmeegyezmény is erre az időre van kötve s mert a bankra nagyfontosságú feladatok ruházattván, az irányban támogatott követelményeknek hosszabb időre való biztosítás mellett bizonyára nagyobb készséggel felel meg.

Komjáthy Béla a paritás szempontjából indítványozza, hogy a bank közgyűlése felváltva Bécsben és Budapesten tartassék.

Lukács László miniszter válaszolja, hogy gyakorlati szempontok követelik, hogy a közgyűlés ott tartassék, ahol valószínűsége van annak, hogy több részvényes gyűl össze. Semmi akadályja sincs annak, hogy nagyobb mennyiségű részvény magyar kezekbe kerüljön s így nincs kizárva az, hogy Budapesten is tartassék közgyűlés, amire nézve a jog fenn van tartva.

Komjáthy Béla indítványozza, hogy a választott bíróság ne az elnök meghívásához, hanem az ügy természetéhez képest Budapesten vagy Bécsben üljön össze.

Lukács miniszter válaszolja, hogy miután a választott bíróság a két állam legfőbb bíróságainak tagjaiból van összeállítva s az elnököt is felváltva a két legfőbb bíróság elnöke nevezi ki, teljes nyugodtsággal rábizható az elnökre az, hogy hová hívja össze a választott bíróságot.

A miniszternek és Popovics miniszteri tanácsosnak az egyes felszólalásokra vonatkozó további felvilágosításai után a törvényjavaslatot s a kiegészítő részeit képező egyezmények minden érdemleges módosítás nélkül elfogadtattak.

Tárgyalás alá vette végül a bizottság és változatlanul elfogadta az osztrák-magyar bankot cselekvőleg illető, eredetileg nyolczvan millió forintot tevő államadósság tárgyában kötendő új egyezményről szóló törvényjavaslatot.

Ezzel az ülés véget ért.

A haragosok.

(A függetlenségi párt értekezlete.)

Jobban elől, a lap élén is olvasható, hogy a függetlenségi és 48-as párt tegnap tartott értekezletén egyhangulag elhatározta, hogy most nagyon dühös. Haragszik. Mindenkire haragszik. Kezdte ma a sajtón, mint az a következő hivatalos tudósításból olvasható:

A függetlenségi és 48-as párt ma jókor délután a párt muzeum-köruti klubhelyiségében ismét értekezletet tartott Kossuth Ferencz elnöklése mellett. Az értekezleten jelen voltak az elnökön kívül: Thaly Kálmán, Tóth János, Polczner Jenő, Lakatos Miklós, Kállay Lipót, Sturmman György, Thaly Ferencz, Olay Lajos, Kubik Béla, Jeszenszky Ferencz, Barta Ödön, Pichler Gyöző, Mülek Lajos, Balogh László és Putnoki Mór.

Az elnök az értekezletet megnyitván, felháborodásának ad kifejezést, hogy az október 6-án megtartott értekezleten elhangzott vita — bár egészen tendenciózusan elferdítve — közölte, dacára annak, hogy a párt zárt ajtók mellett tanácskozott. A párt erre egyhangulag legnagyobb mérvű rosszalását fejezte ki e tendenciózus közleményekre vonatkozólag és a Mülek Lajos által benyújtott következő indítványt egyhangulag elfogadta általános helyeslés közt. Az indítvány így hangzik:

Az országos függetlenségi és 48-as párt értekezleteiről egyes lapok — láthatólag szándékosan — elferdített, az igazsággal ellentétes közleményeket hoznak, melyeknek célja a pártegység megbontása és a párt működésének gyanúsítása és kisebbitése. Ezzel szemben kijelenti a párt: hogy az ilyen célzatos, a sajtó hivatásával ellentétes eljárást elítéli és igazának érzetében a nagyközönség bírálata alá bocsátja.

Az országos függetlenségi és 48-as párt ez idő szerint teljes egységben van s szívvvelélekkel néz a harc elé, melyet a haza és nemzet érdekében a közel jövőben megküzdeni fog.

Kapcsolatosan ezzel, határozatilag kimondja az értekezlet azt is: hogy az értekezletekről csupán azon értesülések hitelesek, melyek az elnökség által adatnak ki.

Ezután az elnök utalt arra, hogy az ugynevezett kiegyezési javaslatok nagyszámú törvényjavaslat komplexumából állanak, amelyeknek tanulmányozását egyes párttagoknak már is kiosztandónak véli. Az egyes kérdések tanulmányozásával és a párt álláspontjának kifejtésével megbizattak: Komjáthy Béla, az általános vámtarifa módosítása és a sör-, ásványolaj- és cukoradónak a fogyasztási terület részére való biztosítása kérdésében; Kossuth Ferencz a magyar korona országai és Ausztria közötti vám- és kereskedelmi szövetségről szóló törvényjavaslatot s a javaslat tárgyalásával leendő felszólalással. A többi javaslatokra vonatkozólag a párt álláspontjának a Házban leendő kifejtésével a párt ezután értekezletei folyamán fog megbizásokat adni.

Ezzel az elnök berekesztette az értekezletet.

Nem muszájna ehhez a kis határozathoz okvetlenül hozzászólni, mert hisz a függetlenségi párt határozatból haragszunk, de talán egy-két szó mégse árt meg. Ugyan miért haragszunk a sajtóra? Mert ír róluk. Uram Isten, ha a sajtó nem írna róluk, senki sem tudná, hogy a világon vannak. Még obstrukciót se csinálhatnának, ha a sajtó kijelentené, hogy egy betűt se közöl a beszédeikből!

Vagy talán valótlanságokat írt a sajtó? Lehet. Zárt ajtók mögött tárgyaltak, a sajtót nem hívták meg s így nem ellenőrizhetjük, a mit az egyes párttagok elmesélnek a tudósítóinknak. A párt ma azt is kimondotta határozatilag, hogy „az értekezletekről csakis azok az értesülések hitelesek, amelyek az elnökség által adatnak ki.” Persze, hogy csak ezek hitelesek. De azért ezek se a hívek. Mert ki volna olyan naiv azt hinni, hogy az elnökség mindent pontosan és hiven elmond, ami történt, s ami reá esetleg kellemetlen? Már pedig inkább közlünk jó tudósításokat, amelyek nincsenek „hitelesítve”, mint „hiteleseket”, amelyek rosszak.

Aki ezért haragszik — nincs igaza.

KÜLFÖLD.

Krétá paczifikálása. Konstantinápolyból táviratozzák: A Krétára vonatkozó jegyzék eredeti terve, amelyet a négy nagykövet értekezlete elé terjesztettek, a tegnap átadott jegyzékben módosult. Ez a jegyzék ugyanis nyolcz napi határidőt ad a portának a válasza és kijelenti, hogy a sziget kiürítésének két héten belül meg kell kezdődnie és egy hónap alatt be kell fejeződnie.

A helyzet Ausztriában.

A Reichsrath mai ülése nagyon csendesen folyt le. A jövő hét csütörtökjéig nem lesz ülés, mert a kvóta-bizottságok tárgyalni fognak Budapesten.

(A képviselőház ülése.)

A képviselőház ma megválasztotta a kiegyezési bizottságot. Azután folytatta a hivatalozgók fizetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Resel János a pénzügyminiszter tegnapi fejtegetéseivel polemizál.

Bielohlawek Hermann ellenzi, hogy a javaslat költségeit a cukorelárusítási adó után fedezzék, ahogy azt a pénzügyminiszter kívánta, mert a cukor máris túlságosan drága. A tőzsde kellő megadóztatását kívánja.

A javaslatához még többen szólottak, mire a vitát bezárták és megválasztották a vezérszónokot, még pedig a javaslat mellett Schrammel Antalt és ellene Pergelt Antalt.

Azután több inségügyi sürgős indítványt intéztek el.

Daszynski képviselő az igazoló-bizottság tárgyalásainak nyilvánossá tételét indítványozza és hevesen támadja a galicziai választásokat és az ottani uralkodó pártokat.

A ház 166 szavazattal 100 ellenében elveti az indítványt.

Pergelt dr. a kiegyezési bizottság tárgyalásainak nyilvánossá tételét indítványozza.

Az indítványt egyhangulag elfogadják.

Az elnök erre bezárja az ülést.

A legközelebbi ülés csütörtökön délelőtt tizenegy órakor lesz. Napirendjén a költségvetési bizottság választása és a napirend folytatása áll.

Bécs, október 7.

A kiegyezési bizottság Bilinski képviselőt választotta elnökévé és Schwegel báró és Wachmanin képviselőket helyettes elnökökké.

(A kiegyezési javaslatok.)

Prága, október 7.

A „Narodni Listi” a következőket írja: A kormány újságai oly hagon írnak, mintha Thun grófnak már zsebében volna az egész jobboldal s mintha nemcsak a klerikálisok és a délszlávok, hanem a csehek is megígérték volna a kiegyezési javaslatok változatlan elfogadását. Ennyire még nem fejlődtek és talán sohasem is fognak fejlődni a dolgok. Az ifju-csehek klubja még nem határozott a kormányhoz való viszonyáról és nem is dönthet addig, míg az ország bizalmi férfainak kollégiumát meg nem hallgatta.

Lemberg, október 7.

A „Kurier Lovoszki”-nak azt jelentik Bécsből, hogy a kormány már véglegesen megállapodott a délszlávokkal és a ruténnel. A kormány elfogadta a délszlávok és a rutének követeléseit. A lengyelék nagyon el vannak kedvetlenül a csehek túlzott követelése miatt.

(A kvóta.)

Bécs, október 7.

Az osztrák kvóta-küldöttség csak jövő kedden reggel érkezik Budapestre.

A küldöttség tegnapi üléséről a következőket jelenti bécsi tudósítónk:

A vita során többen utaltak arra, hogy a jobboldal és különösen Kaizl dr. a kvotaküldöttség korábbi ülésein a leghatározottabban követelték a magyar kvótának 42%-ra való felemelését. A jobboldal több tagja védekezett ez ellen, különösen pedig Jaworski kijelentette, hogy társai annak idején csak azért

követelték ezt a magas kvótát, mert Badenit azt kívánta, hogy az osztrák kvótaküldöttség csak bátran kérjen ennyit, azt állítván, hogy ő majd keresztülviszi a magyar kormánynál. (P. Fr. Pr.)

(Dipauli bemutatkozása.)

Dipauli báró kereskedelmi miniszter ma délben átvette új hivatalát és a hivatalnokok tisztelegését fogadta. Többek közt így szólt a miniszterem hivatalnokaihoz:

„Ma már nem elégséges az, ha az ipart csak arról biztosítjuk, hogy a kormány továbbra is megtartja jóakarátában. Igenis szükség van erélyes, cél tudatos cselekvésre. Fontosnak tartom ezért az iparoktatás fejlesztését, és a munka és munkaadó közti viszony mielőbbi rendezését. Egyébként pedig azon leszek, hogy elődömnök, B a e r n r e i t h e r dr.-nak szellemében vezessem tovább a miniszterium ügyeit.“

Az egész beszédben csak az utolsó mondat keltett Bécsben feltűnést. Dipauli tudvalevőleg klerikális, Baernreither pedig német-nemzeti. A Lajtán túl különösnek találják, hogy egy német-nemzeti exminiszter szellemében akar kormányozni a klerikális Dipauli.

Bécs, október 7.

Képviselőkörökben ma azt beszélték, hogy a t i r o l i g a b o n a v á m o k a t n e m f o g j á k e l t ö r l ö n i, mert Dipauli ezt feltételül kötötte ki magának, ha a kereskedelmi tárczát átveszi. Ezek a vámok Tirol jövedelmét képezték, Magyarország pedig kifejezetten kikötötte az új kiegyezésben e vámok eltörlését. (N. Fr. Pr.)

TÁVIRATOK.

Gazdátlan mandátumok.

Déva, október 7. Vajda-Hunyadon, Pogáhy Károly gazdátlanul maradt kerületében megindultak a választási mozgalmak. A kerület szabadelvű polgársága Szentkereszty György bárót, Hunyadvármegye népszerű főispánját kéri föl a jelöltség elfogadására.

Nagy-Enyed, október 7. A maros-ujvári választókerület szabadelvű pártja elhunyt képviselőjének, Kemény Endre bárónak a helyére Kemény Géza báró volt országgyűlési képviselőt lépteti föl. Valószínűleg egyhangulag választják meg.

Vihar a bécsi Gemeinde-Rathban.

Bécs, október 7. A bécsi község tanács mai ülésén jóváhagyták Bécs város szerződését, amelyet Lueger az angol gáztársasággal kötött. Ennek értelmében az angol társaság 1911. végéig ellátja világossággal Bécs külvárosait és ez év december 31-én Bécs város átveszi tőle valamennyi berendezését bíróság meghatározandó áron. A mai ülés nagyon viharos lefolyásnak ígérkezett. Az osztrák fővárost a gázügy immár régóta foglalkoztatta és ennek tulajdonítható, hogy a karzatok már jókorán tömve voltak — de csak Lueger híveivel. Más nem eresztettek be. Eleinte mély csönd volt. Három szónokot és Lueger főpolgármester tárgyalagos beszédét meghallgatták csendben, de mikor Porzer dr. egy óra hosszat halkán, csakis a gyorsírók hallatára beszélt az ügyről, pokoli lárma támadt. Nem volt ember, aki a saját szavát értette volna. A németnemzetiek voltak a kezdők és egy teljes órahosszat kiabáltak, doboltak, gunyosan tapsoltak, mintha csak a Reichsrathban lettek volna. Ebben a rettenetes lármaiban szavaztatta le Strohbach a többséget, amely a szerződést elfogadta. Erre a karzat tapsolni kezdett, zsebkendőket lobogtattak és a Luegermarschra zendítettek.

Spanyolország gondjai.

Madrid, október 7. Sagasta ma egy interview alkalmából kijelentette, hogy Spanyolország a legnagyobb aggodalommal szemléli a chinai eseményeket. Ha az európai hatalmak közt a chinai-kérdés miatt conflictus támadna, Spanyolországnek közép-tengeri kikötő nagy ve-

szélynek volnának kitéve. Spanyolország ennek következtében a legkomolyabban foglalkozik a fentemlített kikötők megerősítésével. Sagasta azon a véleményen van, hogy Francia-, Orosz- és Németország rajta lesznek, hogy egyetértésre jussanak. Ebben az esetben Japánnak a chinai kérdésben csakis Angliával kellene tárgyalnia.

A kormány Montero Rio-ból táviratot kapott, amely szerint valószínű, hogy a békebizottság még e hóban bevégezti tárgyalásait. Az amerikaiak sokkal kevésbé követelők, mint eleinte gondolni lehetett volna.

Számos családapa kérvényt nyújtott be a kormányhoz, hogy fiaikat bocsássák haza, de a kormány nem szabadságolja a katonákat, mert fél a karlista-mozgalom növekedésétől.

A béketárgyalások.

Madrid, október 7. Megerősítik azt a hírt, hogy a Kuba kiűritése ügyében kiküldött bizottságban elternek a nézetek a sziget kiűritésének határidejére nézve. A bizottság spanyol tagjai nem tartják elegendőnek az amerikaiak részéről kitűzött negyvenöt napi határidőt. A hadiszerekre nézve sem tudtak eddig megegyezni, de úgy vélik, hogy a Párisban tárgyaló békebizottság ezt az utóbbi kérdést meg fogja oldani.

Az indiánok fölkelése.

Washington, október 7. Mac Kinley elnök meghagyta, hogy azonnal megfelelő segítőcsapatokat küldjenek Bacon tábornoknak. (Bacon tábornokot pedig a tegnapi telegrammokban szerint az indiánok seregestől lekaszábolták. Szerk.)

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Falk Miksa hetven éves. A magyar újságírás legöregebb mestere ma ünnepelte születésének hetvenedik évi fordulóját, viruló egészségben, teljesen friss szellemi erőben. Ezt a szép alkalmat persze nem mulasztották el az ország notabilitásai és az ünnepelt tisztelői és igen lelkesen üdvözölték az öreg urat.

Már a tegnapi és a mai nap folyamán számos küldöttség üdvözölte. A gratulációk sorában ott voltak Samassa egri érsek, Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Perczel Dezső, Wlassics Gyula, Fejérváry Géza báró és Darányi Ignác magyar miniszterek, Kállay Béni közös pénzügyminiszter, Spaun báró altengernagy, Lobkovitz herceg, Szilágyi Dezső, Széll Kálmán, Jókai Mór, Hegedüs Sándor, Szabó Miklós a kuria elnöke, Rakovszky István a számvivőszék elnöke, Latkóczy Imre a közigazgatási bíróság alelnöke, Jakabffy Imre államtitkár, Márfly Ágost nyugalmazott államtitkár, Széchenyi Dénes gróf (Drezda), Zichy Géza gróf, Döczy Lajos, a bécsi „Concordia” elnöksége, a bécsi Reichsrath hírlapírói kara, melynek sűrűnyé Falkot a kvóta ügyében e n g e d é k e n y s é g r e k é r i, mire Falk táviratban azt felelte:

„Barum ich und nicht er? Barum Falf und nicht Hofrath Beer?“

Továbbá az üdvözlők közt voltak ma még: Goldmark Károly, Lavino, a „Times” bécsi levelezője, Berczik Árpád, Beniczkyne Bajza Lenke stb.

Tegnap az újságírók egyesületének küldöttsége tisztelgett Falknál Vácsi alelnök vezetése mellett. A „Pester Lloyd” szerkesztősége gyönyörű feliratot nyújtott át szeretett főnökének, kit Veigelsberg Leo üdvözölt a munkatársak nevében. A mai nap folyamán, a Pesti Lloyd-társulat Kohner Zsigmond és Weisz Berthold országgyűlési képviselő vezetése alatt, a lipótvárosi kaszinó Lánzy Leo országgyűlési képviselő vezetése alatt és a bécsi szakírók egyesületének küldöttsége üdvözölte Falkot. A Pesti Lloyd-társulat gyönyörű ajándékkal lepté meg az ünnepelt férfit. A budapesti városi villamos vasút pompás albumot nyújtott át Falk dr.-nak, kit azonkívül a magyar kereskedelmi csar-

nok, a kassa-oderbergi vasut, a „Fonciére” és számos testület üdvözölt.

Az Otthon írók és hírlapírók köre küldöttségek képen Rákosi Jenő elnök, Radó Antal, Gelléri Mór, Márkus Miksa, Strausz Adolf, Rutkai Miksa ma tisztelegtek Falk Miksánál. Az üdvözlőket Rákosi Jenő mondotta el, mire Falk Miksa az ő kedves modorában érdekes élményekkel fűszerezett választ adott. Az Otthon küldöttségét már más tisztelgők nagy sora előzte meg s a kedves megemlékezés tanujaképpen telegrammok, levelek, virágok halmaza feküdt az asztalokon. Telegramm többek között Ferenczy Idától, levél pedig Bánffy Dezső báró miniszterelnöktől, aki azt írta, hogy hetven évesnek lenni nem nagyon jó dolog, de hetven esztendő ép egészségben és munkafőben megérni szerencse. Ehhez a szerencséhez gratulál Falk Miksának. A küldöttség fél órai barátságos beszélgetés után távozott.

— Károly István főherceg Fiumében.

Károly István főherceg — mint tudósítónk jelenti — családjával együtt néhány napot Fiumében töltött, ahol a magyar érzelmű fiumeiiek örömmel tapasztalták, hogy a főherceg családja körében állandóan magyarul beszél. Jöszágain is magyar a hivatalos nyelv, sőt galicziai jöszágai tisztviselőivel is magyarul levelez. A főherceg tegnap családjával együtt az „Oszero” yachton Cirkevnicába, innét pedig Noviba utazott, ahol valószínűleg hosszabb ideig fog tartózkodni.

— Az egri nők. Egerben a „Nemzeti Szövetség” hölgybizottsága megalakult. Elnökké Kállay Zsoltánét, Hevesmegye főispánjának nejét választották meg. A bizottság Eger városa legelőkelőbb hölgyeiből áll: Köztük vannak Kovách Kálmánné, Wolff Károlyné, Üry Józsefné stb. Az egri hölgyek tehát megelőzték a férfiakat, mert a „Nemzeti Szövetség” férfi osztálya Egerben még nem alakult meg. Jankovics Dezső polgármester már összehívott ugyan egy értekezletet, de erre csak három jelentek meg. Gyöngyösön is mozgalom indult meg a hölgybizottság megalakítására. A mozgalom élén gróf Westfal-Rabasné áll.

— Egy nászajándék. Egy fiatal leány ábrándos terveit fogja megaranyozni a török-szent-miklósi izraelita nőegylet alapítványa. Egy fiatal leányét, aki talán még meg sem született. A királyné halálának emlékére száz forintos alapítványt tett az említett nőegylet, amelyet kamatos kamataival együtt nászajándékkul ad egy odaváló szegény leánynak, aki a királyné meggyilkoltatása utáni évben születik és az 1914—1918. közötti évek valamelyikében fog férjhez menni.

— Egy osztrák hadnagyi karriere-je. A spanyol régenskirályné Preisz Ódon new-yorki bányatulajdonost és írókat az Izabella-rend commandeur-keresztjével tüntette ki, a spanyol-amerikai háborúban szerzett érdemei jutalmaképpen. Preisz érdekes karriere-t csinált. Ezelőtt negyven évvel végezte a hecs-ujhelyi katonai akadémiát és hadnaggyá lett a 46-ik gyalogezredhez. Harcolt az olasz háborúban és épen a hadiskolába készült, mikor Miksa főherceg Mexikóba indult. A kalandvágó fiatal katona elment vele. Az osztrák szabadcsapatban szolgált és értékes tanulmányokat nyújtott a Veracruz és Perot közt viselt hadjáratról. A Tesuillán mellett vívott ütközetben úgy kitüntette magát, hogy a császár sajátkezűleg írt levelében fejezte ki elismerését és az „al merito militar” érdemjellel tüntette ki. Mikor a szabad csapatokat feloszlatták, Preisz a felajánlott őrnagyi rangot a császári hadtestben nem fogadta el. Kliment Észak-Amerikába és onnan a mexikói császárság ügyét igyekezett előmozdítani. A quere taroi katasztrófa után mint mérnök lépett be az észak-amerikai hadügyi államtitkársághoz és a marylandi és virginiai csatamezők felvételénél működött közre. Néhány év óta magánmérnök a hajdani hadnagyi New-Yorkban, bányatulajdonos Kubában és Kaliforniában, de irodalommal is foglalkozik. A kubai viszonyokról csak nemrégiben jelent meg érdekes könyve. Dacára Amerikában szerzett tekintélyes állásának, a hajdani hadnagyi még visszavágyik hazájába.

A kórházak és gyógyintézetek tizzel szaporodtak, s az 1897. év végén összesen 359 kórház és gyógyintézet volt, amelyekben az év folyamán összesen 189.675 beteget ápoltak.

Részletes kimutatást ad a jelentés a fürdők és gyógyhelyek forgalmáról. 150 fürdőhelyen 77.438 állandó vendég fordult meg. Ezek túlnyomó része, 18.274, a kénes hévvizet látogatta, azután következnek a magaslati klimatikus gyógyhelyek 9026 a tóparti fürdők 8661 vendéggel. A tiszta és földes hévvizet 8218, a konyhasós vizet 5592 állandó vendég látogatta. A külföldi vendégek állandó tartózkodás céljából leginkább kénes hév-vizeinket látogatják.

Fejedelmek talizmánjai.

Gyakran tapasztalt dolog, hogy mind az a titokzatosság, ami már fölötté áll hatalmuk körének, a szellemvilág rejtelmek, a babona misztikus alakjai, a sejtelmek és előérzetek, épen a fejedelmi személyekre gyakorolnak különös varázst. Ezt a sajátos jelenséget bizonyítja az is, hogy még nem is olyan régen és talán még ma is, csaknem minden uralkodónak vagy fejedelmi asszonynak megvolt és megvan a maga talizmánja, amelynek büvös erőt tulajdonítanak.

Ilyen talizmánja volt például I. Miklós csárnak egy gyűrű, melyet egykor Sarolta porosz hercegnőtől kapott. Sarolta hercegnőnek, aki III. Frigyes Vilmos leánya volt, egy svájci nő, Wildermuth asszony volt a nevelőnője. A nevelőnő egy örökség föltétele végett a Svájcba utazott és visszatérte után többféle ékszer mutatott urnőjének, melyek az örökség felosztásánál neki jutottak.

— Ez ugyancsak régi gyűrű lehet — jegyzé meg a hercegnő, egy kicsiny, gót-stílusú gyűrűre mutatva, amelyet föl is húzott ujjára — olyan különös formája van, mint valami régi talizmánnak.

A hercegnő vissza akarta adni a gyűrűt, de az nem jött le az ujjáról, mire a nevelőnő felajánlotta neki ajándéknak. A hercegnő elfogadta. Később mégis sikerült a gyűrűt lehúzni az ujjáról és ekkor a hercegnő tüzetesebben megvizsgálta. A gyűrűbe néhány szó volt vésvé és habár a véset már meglehetősen elkopott, mégis ki lehetett bontani a szavakat:

„Oroszország csárnője.”

Nevettek a dolgon és tréfásan mondogatták, hogy ez ujmutatás a hercegnő jövő sorsára. Évek multak és Sarolta hercegnőt Miklós orosz nagyherceggel akarták összeházasítani. Miklós nagyherceg I. Sándor császár öccse volt, de nem volt trónörökös, mert még volt egy bátyja, Konstantin nagyherceg. Miklós Berlinbe utazott, hogy a hercegnőt megismerje. A nagyherceg hamarosan beleszeretett a gyönyörű hercegnőbe, amit az udvari ebéd alkalmával meg is vallott neki. Egyszermind kérte a mellette ülő hercegnőt, hogy viszontszerelme zálogául adjon neki valami emléket.

— Adja nekem azt a kis gyűrűt az ujjáról, — sugta oda a hercegnőnek.

— Hogyan, itt mindenki előtt? — kérde a hercegnő.

— Senki se veszi észre, — felelte a nagyherceg. — Dugja a gyűrűt egy darabka kenyérbe és ejtse az asztalra. Később aztán észrevétlenül magamhoz veszem a talizmánt.

A nagyherceg megkapta a gyűrűt, ugyanazt, melyet Wildermuth asszony Svájcban hozott magával, mint ismeretes, a nagyherceg és a hercegnő házassága igen boldog volt. Miklós nyolcz évvel később elfoglalta az orosz birodalom trónját és ezzel beteljesült a gyűrű jóslata, Sarolta hercegnő Oroszország csárnője lett. Miklós császár soha nem vette le ujjáról a gyűrűt; csak mikor már szűk volt az ujjára, akkor hordta arany láncocskán a nyakán.

Eugénia császárnénak is volt egy talizmánja. Ez egy mellű volt, amely gyémántokból és smaragdokból egy lóhere-levelet tüntetett fel. A császárné ezt az ékszerét még menyasszony korában nyarta egy sorsjátékon, melyet Napoleon rendezett.

Ezt a mellűt, melyet boldogsága óráinak tartott, Eugénia folyton hordta, mit se törődve azzal, illik-e a többi ékszerhez, amelyeket valamely alkalommal felrakott. Mikor férje meghalt, a mellű is szekrénybe került és ott is maradt a gyászévek egész ideje alatt. Csak mikor fia, Napoleon herceg elutazott, hogy részt vegyen a zuluk ellen viselt háboruban, akkor tűzte fel ismét. Mikor aztán fiát a zuluk megölték, újból letette a mellűt és később Mouchy, született Murat hercegnőnek ajándékozta.

— Ezt a lóhere-levelet sokáig talizmánnak tartottam — mondá. Ez az én legkedvesebb ereklyém volt, és nem szeretném, ha veszendőbe menne. Viseld hát te, mint tölem való emléket. Szolgáljon ez neked barátságom zálogául és legyen zavartalan boldogságod talizmánja.

Mária Antoinette udvarából.

— Ujabb adatok. —

A világtörténelem ama korszakának az irodalma, amely csodálatos pszichológiájánál fogva különösen nagy hatással van a modern emberiségre, újból szaporodott egy érdekes kötettel.*

Cécile du Courtot bárónőnek, Lamballe hercegnő udvarhölgyének levelei és visszaemlékezései jelentek most meg nagy szenzációt keltve a francia könyvpiacra.

A bárónő 1786-ban, husz éves korában került Versaillesbe Lamballe hercegnő mellé udvarhölgynek. Mivel a hercegnőnek folyton a királynő mellett kellett lennie, Courtot kisasszonyt pedig nem akarta nélkülözni, a fiatal bárónőt a királynő udvarhölgyének tekintették és nemsokára valósággal az is lett. Ebben a minőségében hamarosan bele is keveredett egy affaire-be, mely igen jellemző volt az elkövetkezendő viharos időkre, tudniillik az ismeretes nyakláncpörbe.

Tudvalevő dolog, hogy a világias voltáról ismeretes herceg Rohan-Guemenée-t, a strassburgi püspököt XV. Lajos 1770-ben Bécsbe küldte, hogy a dauphinnek Mária Antoinettel, Mária Terézia leányával történendő eljegyzését előkészítse. A hercegnék annyira megtetszett a ritka szép főhercegnő, hogy meg nem állta, hogy saját szakállára ne tegyen neki szerelmi vallomást, ami természetesen rosszul sült el. Rögtön visszaküldték Párisba. Furcsa eljárását sohasem bocsátotta meg neki Mária Antoinette, még akkor sem, amikor már francia királyné volt.

A herceg persze nagyon megbánta hotlását és mindenképen azon volt, hogy a királynő haragját megengesztelje. E törekvései közben olyan sokszor és olyan nagyon lealázta magát, hogy alacsony eszközévé vált a mindkét nembeli udvarnépek.

Rohan herceg bizalmas érintkezésben volt egy kalandornővel, aki Lamotte-Valois grófnőnek adta ki magát és szeretett volna udvarképes lenni. A herceg nem teljesíthette ezt a kívánságát, mert maga is kegyvesztett volt. Végre megvallotta azt is, hogy miért haragszik rá a királyné, hogy örülten szereti s hogy mindent feláldozna, ha megbocsátana neki.

Lamotte grófnőt ezek a vallomások épen nem csüggesztették el. Cagliostroval, a világhírű szédelőgőnek segítségével sikerült neki a herceggel elhitetni, hogy a királyné látszólagos hidegsége voltaképpen nehezen titkolt szerelem. Együttal azt a tanácsot is adták neki, hogy egy csapásra megnyerheti a királyné kegyét, ha megveszi neki azt a gyémántos nyakláncot, amely Boehmer és Bassenge udvari ékszerésznek kirakatában pompázik s amelyet a királyné csak azért nem vett meg, mert a két millió franknyi árat sokallotta érte. A grófnő még azt is megígérte a hercegnőnek, hogy találkozást hoz létre közte és a királyné között.

— Julius 14-ike volt — írja Courtot bárónő — gyönyörű nyári este. Csaknem tropikus levegő ült a Petit Trianon és a versaillesi park fölött. A kis kastély termeiben megteztünk a királynéval, aztán kimentünk: a királyné, Lamballe hercegnő,

* Baronne Cécile du Courtot, Souvenirs.

Adelaïd de Noailles, mademoiselle Naval és én. A csillagok tisztán ragyogva mosolyogtak le, de a Bosquets-t és a térs park hosszú fasorait sűrű sötétség borította. A királyné elhagyta hölgyeit, hogy egy keveset egyedül sétáljon a kertben. Hirtelen sikoltást hallunk és Mária Antoinette csakhamar lélegzet nélkül rohant vissza, sápadtan, csodálatosan merev kifejezéssel szemében. A királyné azt állította, hogy jelenést látott.

— Egy alak lebegett el előttem — ugymond — melynek tartása és ruházata a magaméhoz volt hasonló. Mikor rákiáltottam, nyom nélkül eltűnt a sűrűben.

Mint a bírói vizsgálat kiderítette, Lamoth grófnő erre az estére tűzte ki a hercegnőnek találkáját a királynővel, és azt oly módon valóította meg, hogy egy harmadrangu színház Oliva nevű kóristánójét, aki némileg hasonlított a királynőre, rejtette el a Petit Trianon parkjának bokrai közt. Rohan herceg a kitűzött helyen és időben pontosan megjelent. Mikor Olivát meglátta, abban a híszemben, hogy a királynő áll előtte, a lábaihoz borult és megvallotta szerelmét. A vélt királynő fölemelte, megcsókolta és azt az óhaját fejezte ki, hogy vegye meg neki azt a pompás ékszer. Rohan herceg megvette a láncot és átadta Lamoth grófnőnek, hogy azt a királynénak kézbesítse. Lamoth grófnő csak ezt akarta és mikor az ékszer a kezében volt, azzal együtt eltűnt. Az ékszerészek azonban nem kaptak meg pénzüket és sürgető leveleikkel anynyira sarokba szorították a herceget, hogy ez végre is kijelentette, hogy a láncot a királyné részére vette meg. A hosszadalmas pört alapos vizsgálat előzte meg, amelyben mint tanu, Courtot bárónő is szerepelt. A királyné ártatlansága kiderült, de mégis maradtak fenn kételyek, ugy, hogy a nép elhitte a legendát, hogy a királynét gyöngéd viszony fűzte Rohan herceghez. A forradalmi párt kiaknázta ezt a körülményt a monarchia rovására.

Lamballe hercegnő, a bárónő urnője, egyike lett a forradalom legszánandóbb és legnemesebb áldozatainak.

Az arisztokrácia még a börtönben is az udvari etikettehez tartotta magát. Mondják, hogy mikor a börtönmester, aki reggelenkint a kivégzendők névsorát felolvasta, a nyolczvanéves d'Assas márként szólította, ez mélyen meghajította magát és így szólt:

— Uraim és hölgyeim, van szerencsém magamat ajánlani. Varrennes gróf, kérem a kegyét!

És anélkül, hogy még csak a szempillája is megremdült volna, nyugodtan távozott. Félóra múlva lehullt a feje.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Vidéki színház. Leszkay András aradi társulatánál tegnapelőtt lépett fel először Ruzsinszky Ilona, aki tavaly a kolozsvári színház tagja volt. A „Tiroubadour“-ban énekelt Leonorát és egyszerre meghódította az aradi közönséget is, amely sűrű tapsokkal jutalmazta a jeles primadonnát.

* Megszökött színházgató. Homokay László társulata, amely jelenleg Mezőkővesden játszik, hosszabb idő óta anyagi zavarokkal küzd. Nemrégiben a kormányhoz fordult segélyért, és kapott is másfél száz forintot. Az igazgató azonban zsebre tette a pénzt és szó nélkül megszökött. A szökevény igazgató ellen, akinek tartózkodási helyét a családja sem tudja, megtették a feljelentést.

Azok a juryk!

(Levél a szerkesztőhöz.)

Művészkörökből kapjuk a következő érdekes és pikáns sorokat:

Tekintetes szerkesztő ur!

Rendkívüli örömmel olvastuk a szerdai tárczát, a „Babilon tornyá“-t, és aláírjuk minden sorát. A tárczairó rámutatott benne szobor-pályázataink olyan nehézségeire, amelyeket idáig még senki sem emelt ki és amelyek tényleg léteznek. A magyar pályázatok elvesztették a külföldön minden hírelket, mert a jury-k teljesen kompromittáltak azokat.

Engedje meg, nagyon tisztelt szerkesztő ur, hogy ezt a multhan történt néhány esettel illusztráljuk:

(A Deák-szobor.)

Deák Ferencz államférfi nagysága átment nemcsak a magyar közudatba: szereplésének történeti jelentőségétől át van hatva az egész művelt külföld is. Mikor tehát a haza bálcsának a magyar nemzet szobrát készült emelni és nemzetközi pályázatot hirdetett, az idegen művészek is teljes inspirációval küzdtek a babéért.

És mi történt?

A jury külföldi tagjai, nevezetesen dr. Haenel Ernő + (Drezda), Wagmüller Mihály + (München), és báró Ferstl tanár (Bécs) egyhangulag Zumbusch modell-jét ítélték a legjobbnak, a bíráló bizottság plénuma mégis Huszárnak adta oda a szobrot.

Menjünk tovább:

(Az Andrássy-szobor.)

Andrássy Gyula gróf szobrára is nemzetközi pályázatot hirdettek. Mikor döntésre került a dolog, a bírálók összeültek. Tudnunk kell azt, hogy a jury háromszor szokott szavazni, körülbelül úgy, mint ahogy a törvényjavaslatok fölött szavaz a parlament első, második és harmadik olvasásban. Az Andrássy-szobor juryje is úgy tett. Az első szavazás eredménye az lett, hogy Eberlein müncheni szobrászzsal kell megcsináltatni a szobrot. Másodszorra a jury ugyanezt mondta ki. Harmadszorra...

Nos, rossz nyelvek azt beszélik, hogy a jury tagjai, közvetlenül a harmadik szavazás előtt, lerándultak Eszterházy grófhöz Tatára, ahol nagy vendégség volt. És mire hazajöttek, bizalmuk Eberle iránt megrendült és a harmadik szavazásnál Zala György kezébe tették le a szobrot.

(Az Opera.)

Ismét nemzetközi pályázatot! Felvonult akkor néhány külföldi előkelőség, mint Bonnstädt + (Gotha), Fellner és Helmer stb. Belföldi és külföldi építésszek egyformán ambíciózták azt, hogy az első magyar dalmű-színház számára monumentális tervet készítsenek.

A jury itt sem vette komolyan a külföldet, az idegen pályázóknak adott ugyan igen szép díjakat, az opera fölépítésével azonban Ybit bízta meg.

(Az új hid és a vásárcsarnok.)

A nemzetközi pályázatnak itt is hasonló eredménye lett, mint az előző esetekben. Az új hidnál nagy figyelmet keltett egy német terv a sodronykötél-rendszerrel, meg is jutalmazták. A hidat azért még sem ennek a tervnek a készítője építette.

A vásárcsarnok-pályázatnál két francia ember részesült feltűnő méltánylásban és végre is — Petz tanár került ki győztesnek a versenyből.

Mi senkit sem granusitunk, de a külföldön ma tényleg az az impresszió, hogy Magyarországon valahányszor nemzetközi pályázatot hirdetnek, az idegenek részvételét csak alakszertű dolognak tekintik, az idegen művészeknek díjakat osztanak, de a munkával egy-egy protekciós magyar művészt bízta meg.

Ezért hiába várnók azt, hogy Erzsébet királyné szobrára, ha esetleg nemzetközi pályázatot hirdetnének, a külföld komoly művészei is eljőjenek. Maradjunk meg tehát a nemzeti pályázatnál és tegyük úgy, mint Németországban és Franciaországban akárhányszor megteszik (legutóbb Berlinben a Kaiser Wilhelm-Denkmal-nál), hogy ha az első pályázat nem sikerül, hirdetnek egy második és harmadikat. Főként pedig ne verjük a reklámdobot bizonyos művészek mellett. Még a legjobbak érdekében sem helyes a hangulatesinálás. Hiszen a pozsonyi Mária Terézia-szobor ellen, a melyet egy nagytelhetségű szobrász készített, szintén hallottunk komoly kritikai ellenvetéseket. Egy igen tekintélyes szakférfi mondotta e szoborra, hogy látványos része fogyatékos és olyan hatással van rá, mintha Békocsi-állomáson hőésés idejében egy fiakkorló plasztikai tréfát üzne.

FŐVÁROS.

(Akadályok az eskütéri hidnál.) Az épülőfélben levő eskütéri hid budai fejezől, amint említettük is, bő forrás buyant fel, amelyet rövid idő múlva beoltottak, hogy a hid építését akadálytalanul folytathassák. A víz azonban alámosta a boltozatot, egész tö képződött a forrás körül, úgy, hogy most egyebet se csinálhatnak, mint folytonosan a vizet csapolják, szivattyazzák. A baj annál nagyobb, mivel a víz harminczkilencz fok meleg s a hőség miatt a forrás mellé eső kesszonban nem dolgozhatnak.

(A jövő közmunkái.) A főszámvevő 460.000, a mérnöki hivatal pedig 651.388 forintban állapította meg a belső és külteleki utak, árkok, hidak jövő évi tatarozási költségeit. Targyalták a dolgot a kerületi előjárók is és összesen 634.748 forintot kértek. A középítési bizottság ma az előjárók kérelmének fogta pártját, de e mellett megszavazott 363.314 forintot az utcák és a terek, 67.657 forintot pedig a csatornák jókarban tartására is.

A főbb közlekedési utvonalak rendezésére nagy összegeket kell a fővárosnak fordítania s a középítési bizottság már régebben javasolta, hogy vegyenek föl tíz millió függő kölcsönt. A pénzügyi és gazdasági bizottság azonban nem ajánlja a külön kölcsönt, már azért sem, mert a programmba vett munkák jórésze el is halasztható s ezélszerűbbnek tartaná, ha egy arányosabb tervezetét készítenének, amelynek megoldása nem kerül oly óriási összegbe. Javasolja a pénzügyi bizottság azt is, hogy a költségvetésbe a kövezésnél többféle anyagot vegyenek kombinációba. Most a tanács középítési osztálya előterjesztést tett a főbb közlekedési utvonalak rendezésére szükséges költségek ügyében, amelyek az 1899-től 1905-ig 4,663.000 forintra rughának. Sámuel Lázár, Arnstein Henrik, Zipernovszky Károly, Heuffel Adolf, Pucher József, Freund Vilmos, Csepregly János fölszólalásai után hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a legszükségesebb munkák a 4,663.000 forintból a tanács középítési osztályának új programja alapján végeztessenek.

(A kongru.) A plébániák jövedelmének megállapítása ügyében kiküldött bizottság ma délelőtt folytatta a tanácskozást Halmos János alpolgármester elnöklése alatt. Ezuttal letargyalták a József-Erzsébet-, Teréz-, Krisztinavárosok, továbbá a székely- és királyi várpalota plébániákról szóló kimutatásokat s az eredményt fölterjesztik a kultuszminiszterhez. Legközelebb a Lipót-város és a Tabán plébániája kerül sorra s ezzel a munkát be lesz fejezve.

(A végleges vízmű.) A középítési bizottság ma délután tárgyalta a vízvezetési igazgató előterjesztését a budai végleges vízmű továbbfejlesztéséről, amelyet a vízvezetési bizottság annak idején már egyhangulag el is fogadott. A végleges vízmű eddig negyedfélmillió forintba került, még harmadfélmillió kell, hogy teljesen befejezhesék. A mai tárgyaláson Hajós Zsigmond szólt csak föl, sürgetve a mesterséges vízmű beszüntetését, mert a lakosságnak az olykor előforduló zavaros víz miatt való nyugtalanodását és a víz tisztálanságát szintén a mesterséges vízmű okozza. A középítési bizottság hozzájárult ehhez a kívánsághoz s elfogadta a végleges vízműre vonatkozó előterjesztést.

(Drága térképek.) A kerületi előjáróságokról szóló törvény az előjáróknak kötelességükre teszi, hogy a csatorna-, víz-, gáz- és egyéb földalatti vezetésekről pontos nyilvántartást vezessenek s az előjárók arra kérték a tanácsot, hogy adjon nekik megfelelő térképet, különben nem teljesíthetik kötelességüket. A pénzügyi bizottság mai ülésén Devecsis Ferencz műszaki tanácsos elmondotta, hogy a nyilvántartást husz esztendőig elhanyagolták s most dolgoznak a mérnöki hivatalban a hiány pótlásán. Olyan térképet, amelyen a főváros vagyoni állapota, az összes földfelületi és földalatti dolgok kioldának tüntetve nem adhatnak az előjáróságok-

nak, mert ilyen nincs. A mérnöki hivatal már 1896-ban kérte, hogy az új felmérést rendeljék el, mert máskülönben pontos térképet csinálni nem lehet, az új felmérés azonban 810.000 forintba kerül. Az előjáróságoknak pedig olyan térképeket kell kiadni, amelyeken legalább a jövőben történő változásokat bejegyezhetik s az ilyen térképnek az elkészítése h é t é z e r forintba kerül. A pénzügyi bizottság Devecsis indítványát egyhangulag elfogadta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Kriványné válópöre. Az aradi árvapénzek sikkasztója Krivány János, valamire incognito köborog a nagyvilágban. Felesége Aradon tölti szalmaözüvegységének szomorú napjait. Az asszony, úgy látszik, meguntta ezt az állapotot, vagy szegényen viselni a beszenyezett nevet és most — mint az „Arad és Vidéke” írja — hűtlen elhagyás címén válópört akar indítani férje ellen; de azt a kötelező polgári házasságról szóló törvény 77. §-a szerint, csak Krivány János szökése után egy évvel indíthatja meg. Az előbb említett törvényszakas idevonatkozó része így hangzik:

„A házasság fölbontását kérheti az a házastárs, akit házastársa szándékosan és jogos ok nélkül elhagyott:

Ha a házassági életközösséget megbontó házastárs, kinek tartózkodása legalább egy év óta ismeretlen, az életközösségnek egy év alatt leendő visszaállítására bírói hirdetmény útján fölhívott és e fölhívásnak eleget nem tesz.”

Az egy év letelte után tehát Kriványt fölhívják a házassági kötelék visszaállítására, amit azonban a hűtlen férj aligha fog teljesíteni és a határidő letelte után Kriványt a bíróság feloldja a házassági kötelék s a meggyalázott név viselése alól.

— A szegzárdi sikkasztó. Halmi István, szegzárdi járásbírói irnok sikkasztási ügyében ma tartották meg a végtárgyalást. Halmi, aki a letéti naplót vezette, összesen ezerkilencszáz forintot sikkasztott el tizennyolcz esetben. Mindent bevallott töredelmesen. A tanúk kihallgatásánál érdekes volt, hogy mindegyik kifogástalan és becsületes embernek ismerte Halmait. 1878. óta irnok volt és felebbvalói mind pontos hivatalnoknak tartották. Sárospatak dr. alügyész vádbeszéde után a királyi törvényszék terhelte két évi fegyházra, öt évi politikai jogainak elvesztésére ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért felelkezett.

— Modern Othello. A düsseldorfi esküdtszék előtt exotikus vádlott állott. A harminczöt éves sudáni származású Belal-Gora, aki az ottani állatkertben nejt, Nachts Annát törzurásokkal megölte. A vádlott tagja volt a Mahdi-harcosok csoportjának. A gyilkosságról azt mondta, hogy kölcsönös féltékenykedés miatt összeveszttek és veszekedés közben ölte meg a feleségét. Azon éjjel, amikor a gyilkosság történt, a felesége kijelentette, hogy nem lakik vele tovább együtt. Azzal az asszony, állítólag, előrántotta Belal-Gora törét, melyet az már napok óta nem talált és azzal fenyegette az urat, hogy megöli. Előadása szerint ekkor el akarta venni a tört az asszonytól, de az ellenkezett és dulakodás közben beleesett a hegyes vasba. Halála előtt azt vallotta az asszony, hogy férje szándékosan sebezte meg, mert féltékenykedett rá. Két más tanu, szintén sudáni, azt vallotta, hogy bár egy helyiségben aludtak a meggyilkolt asszonnyal és férjével, az állítólagos veszekedésből mit sem hallottak. Egy tanu azt állította, hogy a gyilkosságot megelőző napon látta a férj kezében a kérdéses tört. A vádlott védője Shakespeare Othelloját czitálta és ez alapon teljes felmentést kért. A mahdi harcossá két évi fegyházra ítélte az esküdtszék.

— Halmi a gyárban. A nyáron végzetes haláleset történt a Hungaria műtrágyagyárban. A malomhajtó szij meglazult és Jenny István főgépész annak a megigazításával Fehér Sándor gépészt bízta meg. Fehér még három munkást vévén roga mellé, létrán felszállt a kerék közelébe. Amint odafélt a szíjra, hogy rövidebbé legyen, össze-

U. S. Zilah Az építőmesterei képzés megvizsgálására szervezett országos bizottság elnöke Ney Béla miniszteri osztálytanácsos. Nagyságos.

H. I. M., Marosvásárhely. Bármelyik fővárosi könyvkereskedésben megkaphatja. Forduljon Révai testvérekhez, Budapest, Üllői-ut 18. szám. Ők is megküldik önnek a kívánt könyvet.

Columbus, Huszt. Sajnáljuk, de ajánlatát nem fogadjuk el, mert már van azon a helyen rendes tudósítónk. Érdeklődését köszönjük. A levélnek többi részét a kiadóhivatal fogja elintézni.

NYILT-TÉR.

Külön értékesítés helyett.

GLÜCK HELEN

Ernhályfalva

EHRENFELD IGNÁCZ

Álmosd

jegyesek.

Száz forintot

kap az, ki egy tisztességes, jó megjelenésű embert Álmához juttat. Az illető beszél és ír magyar és német nyelven. Elfogad bármint felügyelői, utazói, pénztárnoki, vagy hasonló állást. Címe a kiadóhivatalban, esetleges leveleket „Megbízható” jellege alatt a kiadóhivatal továbbítja.

K MIKSZÁTH KÁLMÁN
Kátanghy-Naptár-a
1899-re,
melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni hirdetések közlésére a legalkalmasabb.
Hirdetéseket elfogad az Országos Hírlap kiadóhivatala
VII. kor., József-körút 65. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 7.

	okt. 7. cents	okt. 6. cents.
Buza szeptemberre	—	—
„ májusra	69	68 ¹ / ₈
„ decemberre	68 ⁷ / ₈	68 ⁵ / ₈
Tengeri decemberre	35	34 ⁷ / ₈

Chicago, október 7.

	okt. 7. cents	okt. 6. cents
Buza decemberre	63	62 ¹ / ₈
Tengeri decemberre	29 ¹ / ₈	29 ¹ / ₈

A Vaskapu.

(Egy hét eredménye.)

Egy hete, hogy megnyílt a forgalom számára a Vaskapu, hogy valósággal a közgazdaság szolgálatában van a magyar mérnöki tudományának ez a hatalmas alkotása.

Az első hét eredménye nem mondható épen tulnagynak, de kielégíthet minden józan várakozást. Első sorban kiváló figyelmet érdemel az a tény, hogy az új uton nemcsak felfelé hoztak árut, hanem lefelé is vittek, exportáltak Magyarországból az aldunai tartományokba árukat, cukrot, cserzésre való fahéjkat, vasat s egyéb ipari cikkekkel. Ami mindenesetre kedvező omen a Vaskapu jövőjére. Másrészt alaptalanok voltak azok a híresztelések, hogy 18—20 gabona-uszály érkezik fel-

naponta a Vaskapun; ez már csak azért sem lehetett igaz, mert hiszen a mai, ideiglenes forgalmi rendszer mellett 6—7 uszály a maximum, mely naponként feljőhet s ez a szám sem áll kizáróan gabona-sleppékből. Ilyenmő aggodalomra tehát nincs ok.

Ami magát az új hajóutat illeti, annak most történt megnyitása a legjobb időpont arra, hogy a szabályozás nagy közgazdasági fontossága demonstráltassék. Hetek óta nincs elég víz az Aldunán, hogy a hajók Magyarországból kijuthassanak, vagy hogy Romániából bejöhessenek. S ki tudja, lesz-e egyáltalán ez évben még oly vizállás, mely az új Vaskapu-csatorna megkerülésével a régi uton való hajózást lehetővé tenné. S most a megnyitás óta szabályos forgalom képződött, noha évtizedek óta alig látott abnormisan alacsony a vizállás.

A szabályozási mű beváltotta mindazt, amit maga elé tűzött s amit ígért. Most, hogy a Vaskapu-csatorna felső torkolata és Salaria között párhuzamművet létesítettek, ezzel nagyon csökkentették a csatorna felső harmadában a vizsodrásnak gyorsaságát, valamint a víz erős bukásának következményeit, úgy, hogy a vontatás jóval kisebb erőt fog igénybe venni, mint előbb — noha azért itt a jövőben is erősebb gőzökre lesz szükség, mint a Duna egyéb pontjain. A tulajdonképeni vontatást egyébként az állam fogja végeztetni már jövő hónaptól fogva, a most berendezendő sodrony-vontatás útján.

Műszaki szempontból csak azt az ellenvetést lehet tenni, hogy a Kis-Vaskapu alatt fekvő kisebb akadályokat nem távolították el, mert az érdekelt államok nem tudtak meg egyezni, hogy ez a részlet Vaskapu-e még vagy sem. Így ez a rész szabályozatlan maradt.

De ennél talán még nagyobb baj, hogy a folyamnak erre a szakaszára senkise ügyel, úgy, hogy itt a medret nem kutatják ki s ha valamelyik hajós-társaság talál is jó vonalat s azt meg is jelöli bogákkal, hiába való a fáradsága, mert a halászok a bogákat — ellopkodják s a hajók megint csak botorkálni kénytelenek.

Egyáltalán az lenne most az első feladat, hogy a zuhatagos vonal adminisztrációja javíttassék. Ma a Moldvától a Vaskapuig terjedő vonal egyvágányú pályának tekintendő, amelyen a hajók nem tudnak egymás mellett megállni, nem tudnak egymásnak kitérni, mert nincs megfelelő jelzőszolgálat. Ennek aztán az az eredménye, hogy a hegyemenetek és völgyemenetek bizonyos napokra, illetve a nap bizonyos szakaira kell osztani, úgy, hogy délután csak lefelé, délelőtt csak fölfelé járhatnak a hajók. Világos dolog, hogy ez mily nagy hátrány a hajózásra.

Ezeket kell segiten jó adminisztrációval, hogy teljes lehessen a Vaskapu-szabályozás sikere.

Mezőgazdaság.

Gyümölcsvásár Marosvásárhelyt. A marostorda vármegyei gazdasági egyesület által október 12-től 17-ig rendezendő általános gazdasági kiállítás gyümölcs csoportja, egyesíteni fogja magába az erdélyi részek csaknem összes vármegyéinek az idő szerinti nemes gyümölcsfajtaikat. 100 faj alma, 50 faj körte, 40 faj szőlő, szilva és barack lesz kiállítva. Mintegy huszezer métermáza gyümölcs van eladásra bejelentve s így gyümölcskereskedőinknek a legkedvezőbb alkalom kínálkozik, hogy szükségleteiket a dus választékból beazerezhassák.

Ipar- és kereskedelem.

Bányatársaságok fuziója. Annak idején, amikor a köszen-kartellről volt szó, utaltunk arra, hogy a Salgótarjáni köszenbánya-társaság, amelynek leginkább áll érdekében a verseny megszüntetése és a kartell létesítése, mindent el fog követni, hogy a kartell létrejöttének akadályait elhárítsa. Legnagyobb akadályát képezte a kartellnek a Magyar általános köszenbányatársaság, amely tatai bányáiban oly objektumot bír, amely egy a szén minősége, mint a fogyasztási területek közelsége miatt a verseny igen jelentékeny tényezője. Csak hogy a tatai köszen aknáza is igen sok áldozatot kíván. A Magyar általános kö-

szénbánya, hogy e bányákat föltárja, nagy adósságokat volt kénytelen kontrahálni és még mindig szüksége van pénzre, hogy folytassa a munkát. A társaságnak tehát pénzügyi nehézségei vannak. Ezt a körülményt most a Salgótarjáni arra akarja felhasználni, hogy a Magyar általános köszenbányatársaságot egyszerűen bekebelezze. Kecsegtető ajánlatokkal kerülgeti a társaságot, amelynek pénzügyi szükségletét 5 millió forintra teszik és saját részvényeit akarja cserébe adni a Magyar általános köszenbányatársaság részvényeseinek. Mindezeidig az egész ügy csak az előzetes megbeszélés stádiumában van, de alig szenved kétséget, hogy a tárgyalások a fuzióra fognak vezetni és ebben az esetben a Salgótarjáni elérendi célját: megszabadul egyedül számbavehető versenytársától és azután meg fogja csinálni a köszenkartell azzal a pár kisebb társasággal, amely még fenmarad.

Az 1900. évi párisi világkiállítás. Az 1900. évi párisi világkiállításról legújabb kiadott tervezetek és rajzok vázlatos képet nyújtanak a kiállítás csarnokainak elhelyezéséről, valamint az egyes csarnokok részére kijelölt területek fekvéséről és nagyságáról. A rendelkezésre álló összterület felosztása már hónapok óta versengések tárgyát képezi a kiállító államok között. L u k á c s Béla kormánybiztos nem kimélte a fáradságot és a több ízben tartott tárgyalásokon személyes intervenciójával Magyarországnak oly helyet biztosított, amely kiállítóink igényeinek és érdekeinek mindenképen megfelelő. A magyar kiállítás egyes csoportjainak véglegesen meghatározott területi nagyságát a következő kimutatás tünteti föl: I. Nevelésügy és oktatásügy. III. Az irodalom, tudomány és a művészet eszközei 1000m². IV. Gépgyártás. V. Villamosság 1700m². VI. Műnői tudomány és közlekedésügy 1100m². VII. Mezőgazdaság. X. Élelmi szerek 1600m². XI. Bányászat, fémipar 600m². XIII. Fonó, szövő és ruházati ipar 750 m². XIV. Vegyészeti ipar 400 m². XII. Középületek, házak. XV. Lakások díszítése és berendezése. Különböző iparágak 1200 m². Ezek a csoportok mind a Champ de Mars palotájában, a tulajdonképeni iparcsarnokban helyeztetnek el. Az Ausztrianak kijelölt terület valamivel nagyobb a miénkénél. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk, hogy Ausztria iparának fejlettsége folytán nagyobb területet igényelhet, mint Magyarország. De ezzel szemben viszont Lukács Béla kormánybiztos különös tekintettel volt egyes csoportjaink elhelyezésénél arra, hogy hazánk fontosabb iparágai, nemkülönben pedig előrehaladottabb mezőgazdaságunk lehető hiven legyenek bemutatva a külföld előtt. E mellett tanuskodik, hogy például a IV. és V. csoport: Magyarország villamossági műveinek és gépgyártásának bemutatására szolgáló terület nagysága 1700 m², míg Ausztria ugyane nemű cikkeinek kiállítására csak 1300 m² jelöltetett ki; a VII. és X. csoport, amely mezőgazdaságunk bemutatására szolgál, 1600 m², Ausztria mezőgazdaságának bemutatására pedig 800 négyzetméternyi terület szolgál, tehát a miénknek épen a fele. De eltekintve az említett csoportok területi fölényétől, így ezeknek, mint a XI csoportnak, amely bányászatainkat és fémiparunkat mutatja be és a XII s a XV. csoportnak, a butorok és lakásberendezések kiállításának elhelyezése is a legkitünőbb, amennyiben ezek részére a földszint legelőnyösebb részét tartották fenn.

Kösbányai sertésplac, okt. 7. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli sulyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 51—52 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő sulyban) 52—52¹/₂ kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő sulyban; 52¹/₂—53¹/₂ kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli sulyban) 50—51 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 50—50¹/₂ krajczárig Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 47—50. — krajczárig. Sertésplacszám: 1898. okt. 5. napján volt készlet 45871 darab, okt. 6-án felhajtott 1103 db, október 6-án elszállított 597 darab október 7-ére maradt készletben 46377 darab. A hizott sertés fizletirányzata lanya.

Budapesti konzum-sertésvásár, okt. 7. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. okt. 6-án érkezett 441 drb. Készlet 289 darab, összes felhajtás 730 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 411 drb, elszállítottan maradt 339 drb. Napi árak: 120—180 kilós 50—53 kr., 220—280 kilós 51—53 krajczár, 320—380 kilós 51—53 kr., öreg nehéz — krajczár, maiacz 39—44 krajczár. A vásár hangulata lanya volt.

De viszont az is bizonyos, hogy jelenleg jobb szinben látják a dolgokat, mint az utolsó nupokban látták. Ma ismét feltűnően szilárd volt a tőzsde. Nemzetközi értékeket buzgóbban kerestek; és habár ezt a keresletet leginkább csak a szükségesség vált fedezések okozták is, volt némi véleményvásárlás is, aminthogy ez ily alkalmakkor elkerülhetetlen. Helyi értékeink is több figyelemben részesültek. A rimamurányiak a tegnapi emlitett okoknál fogva ismét drágábban keltek; áruk fölment 254-re. A salgótarjániakat délben 639-en vásárolták urra a mindinkább nagyobb bizonyossággal föllépő hirre, hogy az általános kőszénbányákkal fuzionál. Bankokat is jobban fizettek; különösen a magyar hitelt és a jelzálogot. Délután aztán a nyeresémbiztosító eladásokra az árfolyamok kissé megcsappantak; de az alapirányzat még ekkor is inkább szilárd volt. Ércpénz és külföldi váltók változatlanok.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 380—381.70, Osztrák hitelrészvény 352.80—354.20, Osztrák-magyar államvasut 350.80—351.70, Közúti vaspálya 374.—374.50, Villamos vasut 230—231, Rimamurányi 253.50—254, Salgótarjáni 625—626 forinton köttetett.

A déli tőzsdén előfordult kétések: Kereskedelmi bank 1420—1425, Salgótarjáni 626—639 Közúti vasut 372.—374.50, Villamos vasut 230—231.25, Magy. hitelrészvény 381.75—382, Magyar jelzálogbank 243.50—244, Rimamurányi 254, Osztrák hitelrészvény 353.65—354.25 Osztrák magyar államvasut 351.50—351.75, Bankverein 102, Általános kőszénbánya 80—81, Czukoripar 150—150.50 forinton.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1—1.50 forint, 8 napra 4.—5.— frt, október utóljára; 7—8 forint.

Table with exchange rates for various currencies and commodities. Columns include item names and prices in forint and krona.

Table with exchange rates for various currencies and commodities. Columns include item names and prices in forint and krona.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Table with commodity prices for various goods like wheat, oil, and other market items. Columns include item names and prices.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, október 7. A vásári forgalom: Használ a forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfi-nál élénk, árak szilárdak. Halban lanya, árak szilárdak. Tej- és tejtermékek-nél lanya, árak szilárdak. Zöldség-nél élénk. Gyümölcs-nél lanya, árak szilárdak. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült. — A központvásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabus hátulja I. 52—56 frt. II. 48—52 frt. Birkahus hátulja I. 38—40 frt. II. 36—38 frt. Borjubus hátulja I. 64—68 frt. II. 60—64 frt. Sertéshus isörendű 52—54.0 frt, vidéki 40—45 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonkint). Sertésszir hordóval 61.0—62.0 frt (100 kilonkint). — Baromfi (élő). Tyuk 1 pár 1.10—1.30 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hizott kilonkint 52—56 kr. — Különlétek. Tojás 1 láda (1440 db) 38.5—40.0 frt. Sárgarépa 100 kötes 1.00—1.00 frt. Petrezselyem 100 kötes 1.40—1.50 frt. Lencse m. 100 kiló 7—9 frt. Bab nagy 100 kiló 8—10 frt. Paprika I. 100 kiló 30—60 frt. II. 20—28 frt. Vaj I. rendű kilonkint 0.75—0.80 frt. Téa-vaj kilonkint 0.95—1.10 frt. Burgonya, rózsa, 100 kiló 1.50—1.70 frt. Halak. Harsca (élő) 0.80—0.90 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.70—1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, október 7. Az irányzat változatlan. Kontingens nyersszesz Budapesten 18.—18.25. Finomított szesz nagyban 55.—55.25. Finomított szesz kicsinyben 55.50.—55.75. Élesztő-szesz nagyban 56.—56.1/2. Élesztő szesz kicsinyben 56.25—56.50. Nyersszesz adózva nagyban 54.—54.50. Nyersszesz adózva kicsinyben 54.5/8—54.75. Nyersszesz adózatlan (exknt.) 14.50—15.—. Denaturált szesz nagyban 21.50—22.— Denaturált szesz kicsinyben 22.25—22.50. Az árak 10.000 literfokonkint hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, október 7. Kontingens nyersszesz lanya irányzat mellett azonnali szállításra 19.40 forinton jegyeztetik. Zárlatjegyzés 19.—19.40 frt.

Prága, október 7. Adózott tripló-szesz nagyban azonnali szállításra 55.— forinton kelt. Adózatlan szesz 18.75 forinton kelt el azonnali szállításra.

Trieszt, október 7. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 13.— frt, román áru 12.— forint. október-decemberi szállításra 90% hektoliterenkint nagyban.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, október 7. A készáruipiac szilárd irányzata a határidőpiacon is kellemesebb hangulatot keltett.

Hivatalosan jegyeztetett: Buza tavaszra 9.—9.02, buza őszre 9.31—9.30, rozs tavaszra 7.73 rozs őszre 7.94—7.93, tengeri szeptember-októberre 5.65—5.64, tengeri május-juniusra 4.92—4.94, zab tavaszra 6.01, zab őszre 5.75—5.76 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, október 7. A mai tőzsdén kellemes hangulat uralkodott, amire befolyást gyakorolt az a körülmény, hogy a kiegyezés ügye jobban alakul. Alpesi banya, hitel, államvasut és prágai vasipar emelkedtek.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 352.75—354.—, Anglo-bank 155.25, Union-bank 292.25 292.60, Osztrák-magyar államvasut 350.75—352, Déli vasut 72.—72.75, Dunagőzhajózási 457, Alpesi banya 179.25—180.50, Fegyvergyár 214.—215.50, Prágai vasipar 683.50—686.—, Osztrák koronajáradék 101.40, Török-sorsjegy 58.20—58.30, Német márka 58.90 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.87, Anglo-bank 155.25, Bankverein 262.—, Union-bank 292.25, Ländlerbank 222.75, Osztrák-magyar államvasut 351.50, Déli vasut 72.25, Elbevolgyi vasut 263.—, Észak-nyugoti vasut 248.50, Török dohányrészvény 132.25, Alpesi banya 178.70, Májusi járadék 101.25, Török sorsjegy 58.40, Német márka 58.90 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2%-os papírjáraadék 101.25, 4-2%-os ezüstjáraadék 101.10, 4%-os osztrák aranyjáraadék 120.60, Osztr. koronajáraadék 101.35, 1860. sorsjegy 140.25, 1864. sorsjegy 195.—, Osztrák hitelsorsjegy 199.40, Osztrák hitelintézeti részvény 353.75, Angol-osztrák bank 153.20, Union-bankrészvény 292.—, Bécsi Bankverein 261.50, Osztrák Ländlerbank 222.75, Osztrák-magyar bank 901.—, Osztrák-magyar államvasut 351.20, Déli vasut részvény 72.—, Elbevolgyi vasut 263.25, Dunagőzhajózási részvény 456.—, Alpesi banyarészvény 179.—, Dohányrés-

vény 132.—, 20 frankos 9.53, Császári kir. vert arany 5.70, Londoni váltóár 120.15. Német bank-váltó 58.87. Tramway —. Az irányzat tartozkodó

Bécs, október 7. A déli tőzsde zárlata után jegyeznék: Osztrák hitelrészvény 353.75, Magyar hitelrészvény 382.—, Anglo-bank 155.25, Bankver. 261.50, Union-bank 292.—, Ländlerbank 223.—, Osztr.-magyar államvasut 351.25, Déli vasut 71.75, Elbevolgyi vasut 263.—, Északnyugoti vasut 248.50, Török dohányrészvény 133.25, Rimamurányi 254.—, Alpesi banya 178.80, Májusi járadék 101.25, Magyar koronajáradék 98.10, Töröksorsjegy 58.40, Német márka azonnali szállit. 58.90, Német márka 58.91 forinton.

Frankfurt, október 7. (Zárlat.) 4-2%-os papír-járaadék —, 4%-os osztrák aranyjáraadék 102.35, 4% magyar aranyjáraadék 101.65, magyar koronajáraadék 98.50, osztrák hitelintézeti részvény 299.62, osztrák-magyar bank 706.—, osztrák-magyar államvasut 297.25, déli vasut 64.75, bécsi váltóár 169.62, londoni váltóár 204.—, Párisi váltóár 806.5, bécsi Bankverein 221.50, Union-bank részvény 249.—, villamos részvény 136.—, alpesi banyarészvény 153.—, 3% magyar arany-kölcsön 88.30, 4-2% ezüst-járaadék 85.60. Az irányzat szilárd.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. országos meteorologiai intézet távirafti jelentése 1898. október 7-én reggel 7 órakor

Table with weather forecasts for various cities. Columns include city names and weather conditions.

A légyemész Magyarországon sülyedvén, maximuma visszaközélt észak felé. A keleti és az atlanti depressziókn kívül a gerincet öblöben is lapangó egy csekély depresszió.

Az emőzai idő többnyire borús. Felső-Olaszországban nagyobb mértékben, Országszerte kisebb mértékben esős, egyebütt pedig száraz.

Magyarországon a felhőzet naggyobbodott, de máskülömben az idő száraz és enyhe jellegűt megtartotta.

Felhős idő várható, helyenkint kevés esővel, hőváltakozás nélkül.

VIZÁLLAS.

— Október 7-én. —

Table with water level measurements for various locations. Columns include location names and water levels.

Mélegjegyzések: Csak Ó-Gyalláról jeleztek 1 mm. csapadékot. A Duna Passantól Budapestig apap, Pakstól Orsováig árad, vizállása alacsony. A Tisza Mármaros-Szigettől Tisza-Füredig apad, ezen alul a torkolatig árad, vizállása igen alacsony. A Dráva egész hosszában apad, vizállása alacsony. A Sáva alsó részén meg árad, más helyeken apad, vizállása átlag 2 fok magas. A gázó mélysége Ó-Pálánánál 185 cm.

CSALÁDI KRÓNKA.

Orosz regény. (4)

Irtá: DANILEVSZKI GERGELY.

A szotnik többi gyermekei szabadon nőttek fel a ház körül. Eustach már a huszadik esztendő körül járt. mikor az apja elhatározta, hogy elküldi Szent-Péterbe, az új császári rezidenciába, volt narvai szomszédjával és bajtársával, a kozák Kirjuska Gorliczkával.

Kirjuska, mikor a levelet megkapta, bement Pétervárra és sorra járta a kaszárnyákat és a katonai társaságokat, hogy a szomszéd fiáról megtudjon valamit. És igen különös híreket hallott a gyerek felől.

Elt akkor Pityerben egy Trubeckói György nevű herceg, aki az udvarhoz és a csárhoz igen közel állott. A hercegnek természetesen maitresse-e is vala, egy német nő, akinek egy Maruska nevű leánya volt, egy fiatal, csöndes, hájos teremtés.

Maruska mindig az udvar közelében lakott anyjával együtt; ha a császári udvar a városban volt, akkor ők is ott tartózkodtak, ha falura ment, ők is utána utaztak.

Eustach fiatalon hagyta el az iskolát és a preczeptorokat. Arcza szép volt és viruló, szeme fekete, termete nyulánk és karcsu; a fiu azonban igen józan és szemérmes vala. Mint önkéntes altiszt a császári gárdába lépven, a császártól huzta a fizetését és nem ritkán állott őrt a császári lakóház és egyéb melléképületek előtt. Egy félreeső őrhelyen aztán megismerkedett Maruskával és szive lángoló szerelemre gyuladt. Szerelme nem maradt sokáig viszonzatlanul. Néha-néha aztán találkoztak némely mulatságokon, együtt táncoltak, meuetett s a Katarinszki-dvór, meg a Vaszilij-sziget kertjeiben és rétjein titkos rendezvényeken is összejöttek.

jon Trubeckzói hercegnek mindent: hogy a leányuk szerelmes Eustach Danilovics testőr-sergeantha, egy ukrainai kozák szotnik fiába, hogy a fiu szeretné elvenni Maruskát, hogy igen jóra való legény, erkölcsös, szelíd természetű, talpraesett s hogy igen derék szülöktől származik, akiknek rengeteg földjeik, kertjeik és tömérdek lovaik és juhaik vannak és egyáltalán mindenféle földi javakban bővelkednek. A herceg a sok dicséret daczára is iszonyu haragra lobbant és nemcsak Eustachról, hanem az apjáról is igen méltatlanul nyilatkozott. Kőczos, kátránybűzös parasztnépnek nevezte őket és kijelentette, hogy ha csak a küszöbre is teszi a lábát Eustach, irgalmatlanul megkorbácsoltatja. Egy ilyenfajta embernek csak nem engedi meg, hogy a lányára vesse a szemét! Ebben az értelemben szigoru utasításokat is adott ki a herceg. A lakajok egész csomó kötelet tartogattak az előszobákban; éjszaka örök álltak körül Maruska lakosztályát s mikor egyszer lódobogást hallottak arra közeledni, valamenyi ór egyszerre sütötte rá a puskáját az éjjeli lovasra. Szegény Maruska ekkor iszonyu görcsökbe esett a nagy ijedségtől s csak reggel felé tudták magához téríteni. Eustachot ez a dolog kétségbe ejtette. Bucsut mondott hát Pityernek és nyomtalanul eltűnt; Maruska sokat bándódott utána, egyre sorvad, fogyott, és — anygalkaim — igen siralmas véget is ért később.

Egy napon tudnillik fürödni ment Maruska falusi komornája kíséretében. Forró nyári idő volt, a czári kíséret összes tagjai a Katarinszki-dvór tavában lubiczoltak. Maruska fürdői mulatozása igen sokáig tartott ezen a napon. Az anyja várta, várta, de sem ő, sem a komornája nem jött vissza. Szolgákat küldtek ki a keresésükre s a legények, — képzelték kedves gyermekeim — csak Maruska zöld selyem ruháját, aranyval himzett bársony papucsát, ingecskéjét és kendőjét találták meg a parton, a komorna rendetlen rongyaival együtt.

Világos volt, hogy a két leány elemészette magát vagy szerencsétlenül járt; úgy elmerült benn a vízben, mint két leszálló kő. Hálókat és csónakokat hoztak tehát, összehajszolták a hajókat a szigetekről és mindenhol a vízbefutakat keresték, de hiába. Azt hitték ekkor, hogy a hullámok levitték a tengerre a halottakat. György herceg a padlóra

vetette magát nagy fájdalomában és keservesen zokogott a kedvesével együtt. Halotti miséket is mondottak, ajtatosságokat tartottak és megvendégelték a szegényeket.

Közvetlenül ez után a rettenetes, valóban borzasztó és egyzersmind szomorú esemény után jött Pityerbe Danilo küldötte, Gorliczka Kirjuska kozák. Mindent megtudott; Eustachot nem találta meg, de sokáig nem tudta magát rászánni a visszautazásra. Még írni sem mert bajtársának. Sokáig, nagyon sokáig bolyongott a városban, míg valami uriember, aki Kiebbe készült a bucsura, magával nem vitte. Ezzel aztán visszautazott s az ukrainai kozákvonal határánál, Bjelogorodnál elvált tőle.

Igy telt-múlt az idő a svéd-orosz háborúig és a pultavai ütközetig. Mint a kertő ágyakon tavasszal új virágok és palánták fakadnak már ez időtájt, úgy bujtak ki a földből a folyó hosszában, az elevenedő pusztaságban a kunyhók és majorságok. Danilo szotnik még úgy élt együtt kozákjaival a Donmelléki kedves községben, mint annak előtte. A kis erődben, a szívének kedves Prisiben gondtalanul, patriarkális módon morzsolta le napjait ösötök Danilo.

Egyszerre csak hire jön, hogy Azovtól délre, Pultava mögött küzdő csapatainak maga a czár, Péter Alexejevics siet a segítségére, miután már más segélycsapatokat előreküldött volt. A kozákok valósággal magukon kívül voltak, mert nem tudták, hogy hogyan üdvözöljék a czárt. Május 27-én, ugy emlékszem rá, mintha ma történt volna, hírül hozta az apósom, hogy a czár Azovtól a pusztán végig Bachmuton, Iszjumon és Zmijevon már átutazott és május másodikán már Karkovban lesz. Büszke sólymunk, Péter Alexejevics, mint később hallottuk, Mária menyemenetele napján misét mondott a székes-egyházban, előzőleg már fölolvastván a népnek az Apostolok történetéből is; aztán megnezte a várost, egy búrsákok latinul megszólított, az asztonyokkal enyelgett az utcán s végül az ölébe kapott valami gyereket és azzal játszott. Még azon a napon elutazott ő felsége Pultavába és az 1709-ik esztendőben, június 27-én, szent Sámson napján ama híres ütközetben dicsőségesen le is verte a svédeket.

(Folytatása következik.)

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. október 7-én.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, bonds, and currencies. Columns include 'Allampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Közlékek vállalatok', 'Közlékek vállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Pénznemek'. Each entry lists the item name and its corresponding price in 'pénz' and 'ár'.

Van szerencsém

a n. é. közönséget értesíteni, hogy a fővárosban több elő-
velő szabócégnél mint szabász működtem és most sajtó
műhelyemet vezetem, hol elsősorban polgári ruhák készítés-
nek csakis mérték szerint valódi angol és francia
gyapjuszövetekből jótállás mellett. Arám:

Divatos őszi vagy téli öltönyök 12 frttól 15 frtig.
Téli kabát 14 frttól 18 frtig

Lichtmann Sándor

férfi szabó mester

Budapest, Rottenbiller-utca 7.

Videki rendelések a mérték vagy egy minta beküldése és a
szövetszin megnevezése mellett pontosan és lelkiismeretesen
eszközöltetnek. Mintákat elfoglaltságom miatt nem küldhetek.

Czimbalom-

kedvelőknek van szerencsém szab. hírneves „Cent-
rális” czimbalmat pedállal vagy anélkül me-
legén ajánlani. A „Centrális” czimbalo annak azon
előnye van, hogy a fonékán alkalmazott aczélrudak
fonékának megrepesését megóvják és elhárítják az
örökös hangotást. — Tekintetbe véve hangzer-
keztem szak- és csélezési berendezését és az anyagok nagybani
beszerzését, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy gyártnányai-
mat felette olcsóbb vételáron bocsáthatom forgalomba, mint
bárki. Fell kell említenem, hogy hangszereim begyakorolt mű-
késaim által felügyeletem alatt készítettnek.

Számos ellamerést bármikor rendelkezésre bocsáthatok.

BUDAPEST, Gróf Károlyi-u. 24.

2 évi jótállás. Alapítástott 1872.

Képes árjegyzék ingyen.

Os. kir. szab. déli vaspálya-társaság. Üzletgazga-
tóság, Budapest.

3452—P. szám.

Pályázat.

A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság-magyar
vonalainak üzletgazgatósága az 1899, 1900, és 1901.
években vonalain szükségelt és alább megnevezett talp-
famenyiségek szállítására ezennel nyilvános pályázatot
hirdet és pedig:

Az anyag meg- nevezése	Mennyi- ség	1899, 1900, 1901.			Össze- sen
		é v b e n			
2.40 méter hosszú, 15 cm. széles, felső és 26 cm. széles alsó lappal és 16 cm. vastag szab- ványos kereszt-lőgy- talpa	darab	40.000	60.000	60.000	160.000
2.70 méter hosszú, 15 cm. széles, felső és 26 cm. széles alsó lappal és 16 cm. vastag szab- ványos kereszt-lőgy- talpa	darab	70.000	50.000	50.000	170.000
2.20 méter hosszú, 15 cm. széles felső és 20 cm. széles alsó lappal és 14 cm. vastag helyi- eredekű kereszt-lőgy- talpa	darab	14.000	20.000	20.000	54.000
Különböző méretű lőgy talpa kikötők részére	lőgy- mennyi- ség	—	350.0	500.0	850.0

Az egész vagy részmennyiség szállítására elő-
látni szándékozók 100 filléres okmányhellyel ellátott és lepecsételt ajánlataikat legkésőbb 1898. évi
október hó 25-ének déli 12 órájáig a cs. kir. szab. déli
vaspálya-társaság magyar vonalainak üzletgazgatóságá-
hoz Budapest 1. kerület, Mészáros-utca 17. szám
(igazgatósági épület földszintén levő iktató hivatalának)
küldjék be, megjegyezvén, hogy az ezen idő után érkező
ajánlatok tekintetbe véletlen nem fognak.

A szállításra vonatkozó szállítási és különleges
feltételek fenti igazgatóság pályafentartási osztályánál
(igazgatósági épület II. emeletén) vonalain levő összes
mérnök-osztályánál, valamint az országos iparegyesület
elnökségénél, a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál
és a kereskedelmi és iparkamara elnökségénél Buda-
pesten ingyen kaphatók.

Budapesten, 1898. évi szeptember hó 25-én.

Az üzletgazgatóság.

A feltaláló Dr. Meidinger tanár úr által kizárólag hitelesített
Meidinger kályhagyár

Heim H., Budapest és Bécs

cs. és kir. udvari szállító.

Kittinó hírnevű cs. s kir. kiz. szab. kályháink

MEIDINGER-OFEN

H. HEIM

valóságban csakis főnkünkben

Budapesten, Thonet-udvar, kaphatók.

A legjobb
hangszereket
és kurokat
REMÉNYI
MIHÁLY

a m. k. zene-
akadémia
szállítójánál
lehet beszerezni.

Bpest, Király-utca 42. sz.

Javítások kezeség mellett.

Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Makulatura- papir

olcsón kapható

Czim a kiadóhivatalban.

•••••

Az őszi idény

a legdivatosabb francia és angol
legjobb és legolcsóbbban
vásárolhatók

PONGÓP JÓZSEF

női divatruházában
lelölő MERZA és PONGÓP
Budapest, IV. Kristóffy-ter 2. sz.
Minták ingyen és bérmentve.

Nagy bolthelyiség

a József-körút legélénkebb helyen
E. é. november hó 1-ére kiadó.
Czim a kiadóhivatalban.

Mikszáth Kálmán

művei:

- I. A tekintetes vármegye.
- II. Az apró gantry és a nép.
- III. Nevezetes uraimék.
- IV. Pipacsok a buzában.
- V. Tavaszí rügyek.
- VI. Urak és parasztok.
- VII. A két koldosdiák.
- VIII. Club és folyosó.
- IX. A baszáló köntös.
- X. Pernye.
- XI. Lavagyvárok, kis primás.
- XII. Katángy Menyhört levelei

összegyűjtött munkái.

Olcsó egyöntetű diszkiadás 12 kötetben

A gyűjtemény ára
diszkiadásban **36 ft**

A kötetek fényesen vannak kiállítva, piros vagy
barna kötésben.

Méltoztassók az alábbi rendelőlapon levágni és aláírva lapunk
kiadóhivatalához beküldeni.

A Réval Testvérek irodalmi intézet Részvény-társaságnak Budapest. Megrendelem a t.
Társaságtól az „Országos Hirlap” kiadóhivatala után.

MIKSZÁTH KÁLMÁN összegyűjtött munkáit 12 diszkiadású kötetben 36 forintért.

a) Utánvéttel bérmentve.
b) 2 frtos havi részletfizetés mellett, a 12 kötet egyszerre való szállítást kívánva.
c) 1 frtos havi részletfizetés mellett, olyképen, hogy 6 kötet azonnal szállíttassék, a további 6 kötet pedig 10 részlet kifizetése után.

Az első részlet utánvéttel szelendő be, a továbbiak 100 forint mindaddig fizetendők a Társaság pénztáránál Budapest. míg a 100 részletre tolesztve mindegyik részletfizetését be nem tartása esetén sziveskedjek a Társaság az esedékes összeg postai megfizás után, a postaköltség megfizetésére mellett beszedni. A részletfizetés módját a részletfizetési kedvezmény megfizás és a gyűjtemény teljes vételára esedékesedik. A gyűjteménynek a befizetett részeket által még nem fedezett része a részvény-társaság tulajdona marad.

Lakhely: _____ Kép: _____
Közet: _____ Állás: _____

